

Za hitrejšo prometno povezavo z zaledjem

Večno navzkrižje med Trstom in Benetkami - Gorica v mrtvem kotu?

Stoletni boj med Trstom in Benetkami za gospodarsko premoč se nadaljuje. Danes ne gre več za nadljudsko nad Jadranskim morjem, temveč za tekmo, katera izmed obeh luk si bo zagotovila vpliv na celinskem zaledju. Ob vsaki priložnosti, pa naj gre za nove prometne zveze z zaledjem, AVNOJ prevzema tarife ali naftovode, se pokaže navzkrižje koristi obeh luk.

SV Z zadnjem času je polemika zaradi napeljevala naftovoda v zaledju iz Benetk ali iz Trsta penehala, v ozadje pa je nekoliko stopilo tudi vprašanje lažjega zaledja. Živa pa je še polemika o graditvi avtomobilskih cest. To 70 navzkrižje gospodarskih koristi, ki ga verjetno nikdar ne bo mogoče spraviti z dnevnega reda, prihaja v vse svoji resničnosti do izraza tudi v situaciji dr. G. F. Simonetti in o načrtih za izpolnitve železniških zvez v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ki jo je letno izdalo Središče za proučevanje Evropskega skupnega trga (Centro Informazioni e Studi sul MEC - CISMEC) v Milanu.

Kakor si oboje luki prizadevata, da bi čim več prometa privabili z južno-nemškega in avstrijskega področja, tako se seveda križajo tudi načrti Trsta in Benetk za železniško povezavo s temi predeli. Znan je načrt za graditve proge iz Zagorja do Sv. Ivana ob Naditji (San Giovanni al Natisone), ki naj bi za nekaj km izven 11 kilometrov skrajšal železniško zvezo med Trstom in Trbižem. Mnogo dramejši je načrt Benetčanov, da bi svojo luko povežemo z Muenchenom z novo sodobno železniško progo skozi Alpe. Medtem ko se Trst zadovoljuje z drobnimi 4 milijard lir, kolikor bi stal odsek Zagorja - Sv. Ivan - piše dr. Simonetti - zahtevajo Benetke od države za svojo direktno progo do Muenche-

na nič manj kakor 167 milijard lir, hkrati pa ponujajo za prijateljsko pomiritve povezavo Trsta na to direktno progo na odseku Collina - Sacile. Po pisčevem mnenju bi Trst moral zahtevati povezavo z benetško direktno progo z izpeljavo karnijske kadorske variante ter se priključiti na zvezo Benetke-Muenchen pri Brunicku.

Pisec opozarja, da bo položaj benetškega pristanišča toliko ugodnejši, ko bo s stroškom 100 milijard lir urejen na rečna plovba od Benetk po Padu in rekah Mincio in Ticino, čez Lombardijo celo do Svica, tako da bodo po tej rečni poti lahko plule ladje z nosilnostjo 1300 ton. Računajo, da bo po tej poti prihajalo v Benetke 69 milijonov ton prometa; k temu je treba dodati še promet po avtomobilski cesti Benetke - Muenchen. Če torej primerjamo tržske zahteve po graditvi odseka Zagorja - Sv. Ivan z benetškimi načrti, se nam zdi kakor da bi se igral otrok pred velikani, pravi dr. Simonetti. Benetke imajo poleg vsega na razpolago progo čez Bremner. Trstu naj bi prepustile promet z bavarsko avstrijskega področja, ki se bo glede na uresničenje načrtov Evropskega skupnega trga povečal in bi tržskemu pristanišču namo-destilil zubo zaradi konkurence Reke in bodoče luke v Kopru. Tržski načrti bi morali biti bolj veliki-potezni ter se uokviriti v Evropsko gospodarsko skupnost.

Dr. Simonetti se torej ne navdušuje za graditve odseka Zagorja - Sv. Ivan in navaja za svoje gledišče več razlogov. Graditi ta odsek bi pomenilo potisniti Gorico v trgovinsko mrtvo kot. Prav zaradi škode, ki bi jo trpela Gorica, so že leta 1956-57, ko pripravljali načrt za železniško povezavo Trsta z Vidmom, opustili takšno rešitev. Trst bi lahko pridobil tista dva milijona ton letnega pro-

meta, ki sta mu potrebna, da se ohrani na sedanji ravni, tudi brez tega železniškega odseka; razdalja 11 km, za kolikor bi se proga skrajšala, ne igra danes nikakšne vloge. K temu bodo pripomogli tudi tarifni sporazumi z Avstrijo, Češkoslovaško in Madžarsko; sicer pa je Trst na razpolago proga Jesenice - Nova Gorica - Gorica, ki je bila nedavno vzpostavljena s povezavo Gorice in Nove Gorice in ki je skrajšala razdaljo Trst - Beljak za 51 kilometrov v primerjavi z zvezo čez Trbiž. Ne pozabimo, da sestavlja promet čez Trbiž po večini čezmorski tranzit in da bi bilo torej bolj logično, da bi ga podonavske države usmerjale na progo Jesenice - Podbrdo - Nova Gorica - Gorica. Graditve odseka Zagorja - Sv. Ivan je torej odveč.

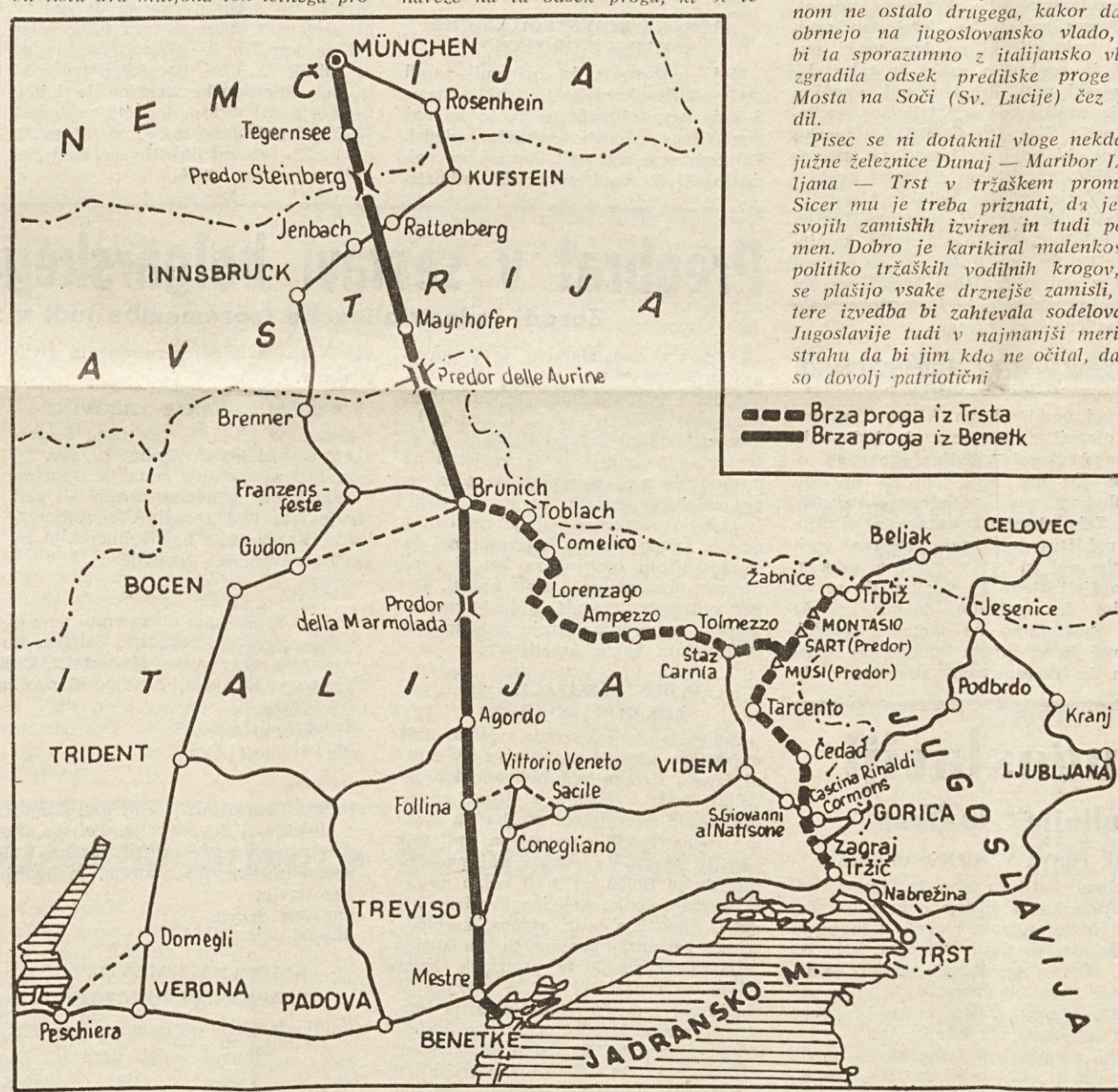
Poprej bi bilo treba zgraditi še drugi tir na odseku Redipuglia - Gorica - Videm ter odgoditi graditve odseka Zagorja - Sv. Ivan, dokler ne bi vlada zagotovila graditve vzporedne proge od sedanji trbiški (ponteski). Dr. Simonetti predlaga namreč, da bi od Zagorja do Zabinice zgradili vzporedno progo. Tudi Benetke bi imele od okrepitve ponteske proge in graditve vzporedne proge korist. Poleg vsega bodo dobile avtomobilsko cesto do Muenchena. Milan hoče tudi svojo cesto do Muenchena čez prelaz Steivo (pod Ortlerjem), Nemčija pa hoče povezavo z "autostrada del Sole" čez Bremner. Iz vsega tega je jasno, da Benetkam sploh ni potrebna direktna proga do Muenchena, pač pa je mnogo bolj potrebna nova železniška proga Trst - Muenchen.

Pisec, ki je po rodu iz Krmina, a je danes izvedenec Središča za proučevanje EST, so pri srcu gospodarske koristi Trsta in Gorice. Za graditve odseka Zagorja - Sv. Ivan bi se lahko odločil samo v primeru, ako se naveže na ta odsek proga, ki bi te-

kla vzporedno s pontesko (Zagorja - Cascina Rinaldi - Corno di Rosazzo - Cividale - Attimis-Vedronza - Valle del Toro (predor Monte Musi - Prato di Resia - predor Monte Poso - Val Raccolana - predor Montasio - Zabinice). Gorici bi to rešitev sprejel edino pod pogojem, ko bi se vse tja pas ob progi industrializiral. To industrijsko področje bi bilo tudi »etnično politično važno« na vzhodnem robu ob italijansko-jugoslovanski meji, pristavlja pisec očito z namenom, da bi s svojim predlogom lažje prodlj v Rimu. Ta industrijski pas v Furlaniji bi lahko uporabljal električno energijo iz elektrarn ob Zili. Ob tej vzporedni progi bi lahko tekli tudi naftovodi Trst - Avstrija. Nova proga bi stala okoli 51 milijard ter bi bila za 40 km krajša kakor sedanja med Trstom in Trbižem. To industrijsko zaledje ob novi progi je Trstu veliko bolj potrebno, ker ni upanja na zboljšanje krize v ladjedelnicah, a na drugi strani upa da promet Trsta s tuji. Od celotnega tržskega prometa 5 milijonov ton v lanskem letu je bilo okoli 3/5 do-mačnega prometa (iz Italije) in okoli 2/5 tranzita. Domači promet Trsta se je v zadnjih 4 letih povečal za 50% (Benetk samo za 16% in Genove za 23%). Nov industrijski pas ob novi progi bi lahko predstavljalo eno izmed šest industrijskih področij, ki naj bi jih v Italiji ustvarili s sodelovanjem nemškega kapitala v okviru Evropske gospodarske skupnosti.

Nova vzporedna proga bi nadomestila predlisko; pri Ključih bi jo povežemo s pontesko, medtem ko bi iz Karnije zgradili zvezo do Toblach in dalje do Brimecke. Ako bi rimska vlada ne upoštevala gorških želja ter bi dala dograditi odsek Zagorja - Sv. Ivan, ne da bi ga navežala na novo vzporedno progo, potem bi Goricanec ne ostalo drugega, kakor da s obremenijo na jugoslovansko vlado, da bi ta sporazumno z italijansko vlado zgradila odsek predliske proge od Mosta na Soči (Sv. Lucije) čez Predljo.

Pisec se ni dotaknil nikoli nekdajne južne železnice Dunaj - Maribor - Ljubljana - Trst v tržskem prometu. Sicer mu je treba priznati, da je po svojih zamislih izvir in tudi pogum. Dobro je karikiral malenkostno politiko tržskih vodilnih krogov, ki se plašijo vsake dramejšje zamisli, katere izvedba bi zahtevala sodelovanje Jugoslavije tudi v najmanjši meri, iz strahu da bi jim kdo ne očital, da niso dovolj patriotični.

Udeležba na kongresu Mednarodne ga inštituta za javne finance, ki je septembra lanskega leta razpravljal predvsem o obdavčenju premoženja in o politiki državnih dolgov (glej članek v »Gospodarstvu« št. 354 z dne 16. s.p.l.), mi je omogočila, da po 35-letnem predelku zopet potujem v Švicero, čeprav samo za nekaj dni.

Med potjo me je zanimalo tudi tržsko pristanišče, ki je lani sicer doživel vzhop, a se vedno močno zaostaja za razvojem drugih italijanskih pristanišč. Hidrologiser za Benetke mi je nazorno kazal, da se da pomorski politiki promet pospešiti, kar je nujno potrebno tudi zaradi vse večje konkurence zračnega prometa.

Poti skozi zanimiva severnoitalijanska mesta me bom opisoval. V Milanu me je začudil velik naval italijanskih izselencev z družinami, namenjenih v Belgijo, Nizozemsko in Vel. Britanijo, tako da sem si kljub koncu glavne turistične sezone v vlakom komaj priboril mesto za Svicero. Obsejni pregled v Comu ob prepletem Comskem jezeru je minul prav hitro; saj izdajalji nekaterih zapadnoevropskih držav ne potrebujejo več za te države niti potnega lista, marveč jim zadostuje osebna izkaznica. Sicer pripravljata tudi Jugoslavija nadaljnje objavljati pri izdajanju vstopnih in tranzitnih vizumov, ki bo gotovo privabilo več tujcev, navajenih na take objave v drugih državah.

Na švicarski obmejni postaji Chiasso so me izpraševali, kaj imam ženo, katero so bili nekoč (pred 8 leti) vpisali v moj potni list. V skoraj izključno italijanskem kantonu Ticinu, ki je pripadal Švici že v začetku XVI. stoletja, nas v dolinah preseka isto sredozemsko podnebje kot v severni Italiji - tobačni nasadi, trta, palme, koruza, smokve, oljke, murve itd., medtem ko dosežejo alpski vrhovi z Rheinwaldhornom 3998 m višine. Zal mi niti tokrat vreme ni bilo naklonjeno in sem si mo-

Po 35 letih zopet v Švici

ral zaradi oblačnosti vsaj približno predstavljati, v katero stran se dvigajo švicarske planine s svojimi čudoviti lepotami. Zato pa sem vsaj lahko občudoval številna jezera, ki pozivljajo te kraje in privabljajo tujce, zlasti v sončni Ticino.

RES SODOBNE ŠVICARSKE ŽELEZNICE

Malo bliže sem si tudi seznanil z udobnimi švicarskimi železnicami, katere so pričeli podpirati že pred koncem prejšnjega stoletja. Poprej so dolgi za prevzem zasebnih železnic močno obremenjevali zvezni proračun; sedaj pa so železnice za razliko od drugih evropskih držav pretežno aktivne zlasti zaradi še vedno močnega potniškega prometa. Pozimi marsikatera cesta, ki vodi čez visoka alpska sedla (Sv. Bernhard 2470 m), ni vozna, čeprav so sicer švicarske ceste zelo dobre, zato je toliko živahnější promet na železnicah. Železnica konkurira z izredno številnimi, hitrimi in točnimi vlakmi skoro izključno na električni pogon, tako da doseže število potnikov okrog 19 milijonov mesečno. Privablja jih tudi z najrazličnejšimi popusti, povratniki, otroškimi polovičnimi do 16 let, pokrajinskimi počinjskimi vozovnicami, veljavnimi 7 ali 15 dni. Sicer je močno razvit tudi avtobusni in letalski promet ter promet po številnih jezerih.

ŠVICA NA MORJU

Z morjem ima Švica zvezo od Basla nazvaldo po Renu. Ne smemo pozabiti njene mornarice, ki je obsegala leta 1959 128.557 ton pomorskih ladij, od katerih so del zgradile tudi jugoslovan-

ske ladjedelnice. Švicarske ladje plovejo po vseh svetovnih morjih. To je važno zlasti za primer vojne; saj je Švica zaradi pomanjkanja surovin (živil, rud, premoga, tekstilnih surovin itd.) navezana na uvoz in sploh na svetovno trgovino, kateri dobavlja svoje visokokakovostne industrijske izdelke, pridobljene s predelavo raznih surovin. Za to delo ima visokovalificirano delovno silo, ki izvira deloma iz obrti, domače obrti in umetnostne obrti, bogate s stoletnim izročilom, seveda pa tudi iz številnih strokovnih šol.

TUJEGA KAPITALA NE MARAJO

Sicer je švicarska zunanja trgovina pasivna (leta 1959 za blizu 1 milijardo švicarskih frankov - pri uvozu 8.268 milijonov); vendar pasivo izravnavajo več kot tujski promet (leta 1959 čisti saldo 845 milijonov), donos švicarskih naložb v tujini (leta 1959 605 milijonov), prevozniki zaslužki, zaslužki trgovine, bančništva in daleč v tuji. Sicer je gojčoka zavarovalništva. Zato lahko Švica nalaga svoje (in tudi iz tuje, zlasti po različnih političnih krizah, n. pr. kongoski, privabljen) kapital v številne tuje države; saj je imela njena Narodna banka sept. 1960 nič manj kot 9.120 milijonov frankov deviznih in zlatih rezerv. Zato se ne bomo čudili, da je pričela omejevali dotok nemirnih in nezaželenih užežnih tujih kapitalov v različne švicarske naložbe, n. pr. s tem, da od lanskega avgusta za svoje domače vloge z odpovednim rokom do 6 mesecev ne plačujejo obresti, marveč celo od njih pobira četrtletno provizijo v višini 1/4%. Sicer se boje v Švici tudi tujki nakupov nepremičnin in

Razmah izmenjave med Italijo in Jugoslavijo

Pred pogajanjmi v Rimu

Te dni se prično v Rimu italijansko-jugoslovanska trgovinska pogajanja. Kakor običajno, bodo tudi letos na pogajanjih postavili temelje za trgovinsko izmenjavo v času enega leta. Ker se ni vsa trgovina med obema državama sproščena, se navadno prav okoli sestave spiska neliberalizirane blaga razvije najživahnější razprava. Jugoslavija si prizadeva, da bi Italija čim bolj sprostila uvoz jugoslovanskega blaga, da bi tako lahko svoj izvoz povečala in izravnala primanjkljaj v trgovinski bilanci z Italijo. Lani se je trgovina med Italijo in Jugoslavijo močno povzpela, zdi se pa, da je v zadnjem času izmenjava nekoliko popustila. Prav od vprašanja, v kakšni meri bo Italija sprostila uvoz, je odvisno, ali se bo trgovina med obema državama lahko še ohranila na sedanji zadovoljivi ravni; saj je pač znano, da si vse države prizadevajo, da bi uvoz blaga plačevali z devizami, ki jih pridobijo z izvozom.

Zaradi naglega napredka industrija-lizacije gredo težnje Jugoslavije za tem, da bi pospešila izvoz končnih ali vsaj polizdelnih proizvodov svoje industrije. Ta jugoslovanska želja je prišla do izraza že pri lanskih pogajanjih in se bo gotovo pojavila tudi na letošnjih. Računati je treba s tem, da je industrializacija v Jugoslaviji že tako napredovala, da je že skoraj polovica vsega prebivalstva zaposlena v industriji. Potreba po izvozu industrijskega blaga je toliko večja.

Sodeč po izjavah jugoslovanskih gospodarstvenikov in pisanju jugoslovanskega tiska namerava Jugoslavija po izvedbi devizne reforme še povečati uvoz potrošnega blaga; tako men- da tudi tkanin; jasno je, da bo italijanska trgovina lahko izkoristila to priložnost.

V Rimu bodo sklepali tudi o obmejni trgovinski izmenjavi na Gorškem in Tržaškem, ki je v veliko olajšanje našega domačega gospodarskega položaja. Predstavniki naših gospodarskih ustanov, kakor tudi jugoslovanskih, predvsem tržske delegacije Italijansko-jugoslovanske zbornice v Milanu in Jugoslovansko-italijanske zbornice v Beogradu so že predložili svoje želje glede izpolnitve oziroma prilagoditve kontingentov raznih vrst blaga. O tem smo v našem listu že pogosto poročali.

Malojke se je tako očito pokazalo, kako koristna je blagovna izmenjava za gospodarstvo obeh partnerjev, kakor prav v primeru Italije in

Jugoslavije. Zato smo prepričani, da se bo to sodelovanje na gospodarskem področju uspešno nadaljevalo. Prav Trst in Gorica občutita še bolj to potrebo.

V zvezi z napovedanimi italijansko-jugoslovanskimi trgovinskimi pogajanjmi objavljamo iz jugoslovanskega vira naslednje podatke o zunanji trgovini v lanskem letu. Obseg italijansko-jugoslovanske trgovinske izmenjave v lanskem letu je dosegel vrednost 170 milijonov dolarjev. Vrednost izmenjave je bila lani znatno višja kakor v letu 1959 (122 milijonov dolarjev), in sicer se je povečal tako uvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo od 63,9 milijona dolarjev v letu 1959 na 94,6 milijona dolarjev lani, kakor tudi jugoslovanski izvoz v Italijo (od 57,7 milijonov dol. v letu 1959 na 74,8 milijonov dol. lani). V razpredelnici navajamo podatke o jugoslovanskem izvozu v Italijo v letih 1959 in 1960. Podatki so izraženi v milijonih dolarjev, razven njih pa so odstotki na celokupnem izvozu.

JUGOSLOVANSKI IZVOZ V ITALIJO

Skupina blaga	1960	%	1959	%
Prehrana	38,2	51,1	24,9	43,1
Pijače, tobak	1,6	2,1	1,4	2,5
Surovine	23,2	31,0	20,5	35,5
Gorivo, mazivo	0,8	1,1	0,9	1,6
Olja in masti	—	—	0,1	0,2
Kemični izdelki	1,4	1,9	1,3	2,3
Predelani izd.	5,5	7,3	3,8	6,7
Stroji in oprema	0,2	0,2	0,2	0,3
Končni izdelki	1,1	1,5	0,7	1,2
Druge blago	2,8	3,8	3,8	6,6
Skupaj	74,8	100,0	57,7	100,0

Kakor je razvidno iz razpredelnice, se jugoslovanski izvoz še vedno oslanja na dve važnejši postavki, in sicer na prehranjevalno blago in na surovine. V letu 1960 je izvoz prehranjevalnega blaga še napredoval ter je presegel polovico vrednosti vsega jugoslovanskega izvoza v Italijo. Tudi izvoz surovin je napredoval in predstavlja skoraj četrtino vrednosti vsega jugoslovanskega izvoza v Italijo. Med prehranjevalnimi izdelki je napredoval zlasti izvoz svežega govejega mesa, koruze, jaje, goveje živine, suhega in osoljenega govejega mesa, konserviranih rib in konserviranega mesa. Lansko leto pa je nekoliko nazadovol izvoz prašičev, sveže svinine, jemenca itd.

Jugoslovanski izvoz v Italijo je postal v prvih mesecih lanskega leta zelo ugodno in vse je kazalo, da se bo obseg izvoza povzpela na nepričakovano višino. Sredi leta pa je italijanska vlada z vrsto ukrepov močno zavrla uvoz. Tako je konec junija zapadla liberalizacija uvoza jugoslovanske koruze. Po-

zneje so si sledili še drugi ukrepi, tako začasna ukinitve uvoza prašičev in svinine in ukinitve uvoza govejega mesa. Hkrati se je ustavil tudi uvoz kontingentiranih količin goveje živine in goved, ker so bili kontingenti izčrpani. Nasprotno se je vse leto lepo razvijala izvoz lesa in lesnih izdelkov, konoplje itd. Izvoz industrijskih izdelkov je še omejen, vendar kažejo podatki za leto 1960 lep napredek (34,8%) v primerjavi z izvozom v letu 1959. Italijani uvažajo zlasti izdelke iz svinca in cinka, je rogleure, bombazne tkanine, parkete, jeklene cevi, opeke, bencol, alkohol itd.

JUGOSLOVANSKI UVOZ IZ ITALIJE

Skupna blaga	1960	%	1959	%
Prehrana	1,1	1,2	1,3	2,0
Pijače, tobak	—	—	0,1	0,1
Surovine	2,8	3,0	1,9	3,0
Gorivo, mazivo	1,8	1,9	0,5	0,8
Olja in masti	—	—	0,1	0,1
Kemični izdelki	8,1	8,2	9,0	14,1
Predelani izdelki	27,4	26,9	16,3	25,4
Stroji, oprema	50,1	52,8	31,7	49,6
Končni izdelki	3,5	3,8	2,8	4,4
Druge blago	0,1	0,2	0,2	0,5
Skupaj	94,9	100,0	63,9	100,0

Tudi uvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo se je v lanskem letu zelo povečal. V prvi vrsti naj omenimo uvoz predelanih izdelkov (od 16,3 na 27,4 milijona dol.), uvoz strojev in opreme (od 31,7 na 50,1 milijona dol.), itd. V glavnem so pripomogle k takšnemu dvigavanju uvoza posebne dobave strojev in opreme, ki jih Italija dobavlja Jugoslaviji v okviru sporazuma o posebnih dobavah. Sicer se je lani povečal zlasti uvoz italijanskih strojev in vozil; Jugoslavo so kupili v Italiji več avtomobilov, ločenih delov za kmetijske stroje, ladijskih pogonskih strojev, strojev za prehranjevalno industrijo, za tekstilno industrijo itd. Poleg tega se je povečal uvoz vlečnih železniških izdelkov, tkanin in papirja, koks, petroleja, nafte, plute; kmetijsko je nazadovol samo uvoz kemičnih izdelkov, in sicer zaradi manjših nakupov umetnih gnojil za potrebe jugoslovanskega kmetijstva.

VSEM BRALCEM, OGLASEVALCEM IN PRIJATELJEM NAŠEGA LISTA VOŠČIMO VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE.

Uredništvo in uprava

nase enje

Najnevarnejši blok

Vozili smo se iz Ljubljane zadnji dan, ko je bila zaradi slinavke še v veljavi zapora za obmejni promet s propustnicami. V avtobusu smo bili tudi trije izmed 500 tržaških razumnikov, ki jih je nekoč pred 14 dnevi našel v svojem ljubljanskem predavanju pisatelj Rebula. (Ker ne vem, koliko izobrazbe zahteva g. Rebula za izobražena, ne morem reči, ali je njegovo število točno). Čim bolj smo se bližali bloku, tem bolj je spoznal bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi ga lahko označili za glasnega. To je bil glas debaterjev. Niti tako živo občuteno vprašanje, kakor ga je sprožil bivši profesor in danes gospodarski strokovnjak, to je vprašanje potrebe dobrega »standardnega« italijansko-slovenskega stovarja, ni moglo ohraniti tona razprave na višini, da bi

PO SVETU

PO KONGRESU ITALIJSKIH SOCIALISTOV V MILANU. Na kongresu socialistične stranke je glavni tajnik P. Nenni sicer ohranil večino, vendar se njegov položaj ni utrdil, pač pa pridobiva na moč, levo krilo, ki je za tesno sodelovanje s komunistično stranko. Nenni je pristal tako imenovane avtonomizma, to je popolne neodvisnosti od komunistov; na svoji strani, imeli tudi ravnatelj časopisa »Avant.« P. Raccinija. Proti njemu pa je odločil nastopil R. Lombardi, ki je zahteval, da mora priti tudi levo krilo do besede v vodstvu stranke. Glavno glasilo krščanske demokratične stranke »Popolo« meni, da socialistični kongres v Milanu ni odprl poti k ustvaritvi močne demokratične skupine, to je koncentracije demokratičnih sil (krščanske demokratične stranke, socialnih demokratov in socialistov), ki bi lahko prevzela oblast. Krščanski demokrati so postavili za sodelovanje s socialisti pogoj, da ti prekinejo zvezo s komunisti; to zahteva tudi Cerkev, ki je pravljena še nadalje podpirati stranko, ki bi stopila v koalicio s socialisti, edino pod pogojem, da prekine zvezo s komunistično stranko.

ITALIJSKO NEMSKI SESTANEK V COMU. Ministrski predsednik Fanfani se je v spremstvu zunanjega ministra Segnija sestel z nemškimi kanclerjem dr. Adenauerjem v Comu. Razgovorjali so se o tekočih političnih in gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo obe državi, zlasti o napovedanih sestankih v Londonu, ses anka predstavnikov Atlantske zveze (NATO) v Oslu in predstavnikov Evropskega skupnega trga v Bonnu. Očitno na priporočilo ameriške vlade bosta obe državi prispevali k finančni pomoči za gospodarsko manj razvite države.

PREDSEDNIK TITO V GVINEJI. S železniške postaje v Conacryju je predsednik Tito v spremstvu soproge Jovanke in ostalega jugosovanskega osebja, ki ga spremlja na poti po Afriki, odstopal v notranjost Gvineje ter se zadržal v mestih Kindija in Mamu. Pred odhodom v notranjost je predsednik Tito izročil v dar predsedniku Seku Toureju avtomobil znamke »Zastava 1100«. Aba predsednik sta potevala skupno ter na poti nadaljevala politične razgovore.

MED AMERIKO IN SOVJETSKO ZVEZO SE VEDNO NAPETOST. K 2. dan, da poslanica predsednika Kennedyja, ki jo je ameriški poslanik Thompson izročil Hruščevu, se ni rodila uspeha. Napetost med obema državama se vedno traja ter je verjetno v zadnjih dneh še hujša. Gromiko je napadla ameriško zunanjo politiko nasproti Kongru pred Organizacijo združenih narodov, z druge strani je ameriška vlada sporočila, da ne bo dopustila, da v Laosu zavladata tuji (sovjetski) vpliv. New York Herald Tribune poroča, da je predsednik John F. Kennedy dal sovjetski vladi ponovno zagotovilo, da ne bodo ameriška letala letela nad sovjetskim ozemljem. Ta izjava je v zvezi z okoliščinami, da je bilo meseca januarja zaseno ameriško letalo RB 47, ki je letelo blizu otoka Vize v severnih polarnih krajih. Ameriško poročilo nagaša, da je otok Vize oddaljen 400 milj od ruske celne.

GOMULKA O ZUNANJI POLITIKI POLJSKE. Poljska se pripravila na volitve v Sejem (parlament), ki bodo čez dober mesec. V Varšavi je imel Gomulka važen politični govor, v katerem se je dotaknil zunanjih in notranjih zadev. Naglasil je, da hoče ostati Poljska v sklopu z vzhodnimi državami in solidarna z narodi, ki se borijo proti kolonializmu, a hkrati v odnosu mirnega sožitja s kapitalističnim svetom. Kennedyjeva politika glede razorožitve ni dovolj odločna. Odločno je Gomulka nastopil proti oboroževanju Zah. Nemčije, ki se protivi zbliznanju med Moskvijo in Washingtonom. Pojska je pripravljena na sporazum z Zahodno Nemčijo edino pod pogojem, da ta prizna današnje meje na Odrin in Nisi. Adenauerjev predlog za sčienitev dogovora o nenapadanju ima zadržane namene: Zahodna Nemčija bi rada poizkusila Nemško demokratično republiko (Vzhodno Nemčijo), s katero ostane Poljska solidarna. Gomulka se je zavzel za načrt Rapackega, ki predvideva ustanovitev brezatomskega pasu v Evropi.

KDAJ PRIDE NA DNEVNI RED JUžno TIROLSKO VPRASANJE. Decipisniki italijanskih listov poročajo z zadovoljstvom iz Dunaja, da je (kavoliška) ljudska stranka sklenila zamisliti dosedanjega pomočnika v zunanjem ministrstvu, prof. Gschnterja, ki je na glaslo nepopustljivega borca za pravice južnih Tirolcev. Na njegovo mesto pride 40-letni diplomat Ludvik Steiner, ki je zdaj avstrijski poslanec v Sofiji. Italijanski časniki so prepričani, da bo novi pomočnik bolj popustljiv nasproti Italiji. Zunanji minister dr. Kreisky ostane na svojem mestu. Spremembe se bodo izvršile 11. aprila, ko prevzame posle kanclerja dr. Alfonsa Gorbach po odstopu kanclerja Raaba.

Pogajanja med Italijo in Avstrijo bi morala biti v Celovcu.

VPRASANJE OMEJEVANJA ROJSTEV. Svet krščanske Cerkve v Združenih ameriških državah je z večino glasov sprejel sklep, po katerem je vernikom dovoljena uporaba kontraceptivnih sredstev z namenom, da se številno rojstvo omeji. Svetu krščanske Cerkve pripada 25 raznih protestantskih cerkvenih organizacij v ZDA in 8 pravoslavnih občin. Ker je pravoslavna Cerkva nasprotna uporabi takšnih sredstev, so se njeni predstavniki vzdržali glasovanja. V smislu nauka protestantskih Cerkve v Združenih ameriških državah je uporaba sredstev za omejevanje rojstva dovoljena samo, ko gre za razloge moralne narave; prepovedani so pa splavi in vsako uničevanje človeškega življenja.

VODJA POLJSKE CARITAS. Iz Varšave poročajo, da je umrl Stanislav Huet, voditelj katoliške organizacije »Caritas«. V tej je članjenih okoli 330 poljskih duhovnikov, ki ne odobravajo vatičanske politike nasproti Poljski in sedanjim vladavini. Uradna katoliška cerkev ne priznava te organizacije. Leta 1953 je bil Huet imenovan za generalnega vikarja nadškofije v Krakovu proti volji Vatikana. Pokojnik je bil tudi profesor akademije katoliškega bogoslovja v Varšavi.

Mednarodna trgovina

NEMSKA USNJARSKA INDUSTRIJA SE PRITOŽUJE

Predstavniki nemške usnjarske industrije so se pri zahodnonemški vladi pritožili zaradi nenadne reevalvacije nemške valute. Se konec januarja je minister Erhard zatrljaval, da bo tečaj marke ostal neizpremenjen. Posledica povišanja vrednosti marke je ta, da so se cene telečjih in govejih kož na domačem trgu dvignile, in sicer so do 12% višje kakor so bile v prvih osmih mesecih lanskega leta. Visoke so tudi cene kož na zunanjih trgih. Že tri dni potem, ko je bila razglašena reevalvacija marke, so se goveje kože v Ameriki dvignile za 12 penigov pri kg.

POSPEŠEVANJE IZVOZA AMERIŠKEGA BOMBAZA

Američani so prepričani, da bo nova gospodarska politika ameriške vlade nasproti pridelovalcem bombaža koristila tudi tovarnam bombažnih izdelkov v tujini. Državna premija za ameriškega pridelovalca bo za leto 1961 znašala 82% paritete; poleg tega je vlada uvedla podporo izvoznikom v višini 8,5 stotinke dolarja za funt izvoženega bombaža, to je okoli 118 lir za kg. Z državno premijo je ameriškem pridelovalcu zagotovljen minimalni dohodek 33,04 stotinke dolarja za funt pridelanega bombaža. Dejanska cena bombaža se je sukala okoli 34 stotink za funt, ki je za 10 stotink višja kakor sedanja cena v drugih državah. Zaradi izvozne premije bodo ameriški izvozniki prodajali bombaž lahko po 25,5 stotinke dolarja za funt. Tako bodo tudi tovarne bombažnih izdelkov lahko kuinovale bombaž v Ameriki po ceni, ki bo za 8,5 stotinke dolarja nižja kakor cena za ameriške tovarne.

SPROŠČEN IZVOZ BOMBAZA IZ BRAZILJE

V smislu navodil novega predsednika Brazilije Quadrosa, da se namreč čimbolj pospeši izvoz, je Caxex, to je izvozni oddelek banke Banco do Brasil prepustil izvoznikom polovico vsega zaloga bombaža v Severni Braziliji. Na posebnem sestanku predstavnikov pridelovalcev, trgovine in predelovalne industrije v Sao Paulu bodo ugotovili, koliko bombaža bodo določili za izvoz iz južnih brazilskih krajev.

ZA BOLJSE ODNOSE MED AMERIKO IN VZHODNIMI DRŽAVAMI

Predsednik Kennedy priporoča v pisnu, ki ga je naslovil na Kongres (parlament), naj bi sprejel zakonski osnutek, ki bi predsedniku omogočil, da po svoji uvidenosti uporabi gospodarska sredstva za vzpostavitev prijateljskih vezi z evropskimi vzhodnimi državami. Predsednik bo lahko podelil gospodarsko in finančno pomoč raznim vzhodnim državam razen Sovjetske zveze in nekaterih področij Daljnega vzhoda, ki so pod vplivom Kitajske.

PRIREDNOST NA MEDNARODNEM KMETIJSKEM SEJMU V N. SADU

V Novem Sadu bo od 29. aprila do 8. maja 28. mednarodni kmetijski sejem. Priprave so v polnem teku in je upati, da po največjih delih se ne bo ponovila lanska neprijetnost, da je bilo sejemšče zaradi dežja v samem blatu. V okviru splošnega kmetijskega sejma bo tudi letos, in sicer petič, državna razstava vina, žitnih pišca in sadnih sokov. Za to prireditelji so se že prijavila številna proizvodna podjetja iz vseh jugoslovanskih republik. Za časa sejma bo Urad za knjižne razstave iz Beograda priredil Prvo mednarodno razstavo kmetijske knjige. Nastopile bodo domače in tuje založbe. Ta razstava bo prva te vrste v Evropi. Razstavljene knjige bodo razdeljene po strokah, in sicer kmetijstvo, veterinar-

stvo, splošna biologija, vrtnarstvo, varstvo rastlin, gozdarstvo, lov, ribolov, čebelarstvo, zadržništvo in kmetijski tisk.

UVOZ IZ DRŽAV EST

Te dni je ministrstvo za zunanjo trgovino objavilo dokončne spiske kontingentov za uvoz nekaterih vrst blaga iz držav članic Evropske gospodarske skupnosti. Za blago, ki ga bo Italija uvozila »čez carinarnico« (a dogana), je ministrstvo določilo tudi carinarnice. Večji del uvoza se bo odvijal čez milansko in genovsko carinarnico. Čez Trst bo Italija uvozila 630 stotov tetraetilnega svinca in mešanice ter za 40 milijonov lir traktorjev vilicarjev.

SOVJETSKI PETROLEJI ZA BRAZILJO

Predsednik Brazilije, Janio Quadros je izrazil predsedniku državnega sveta za petroleje in ministru za finance zahtevo, naj bi se pospešil uvoz sovjetskega petroleja v Brazilijo. V letošnjem letu bo Brazilija uvozila še 600.000 ton sovjetskega surovega petroleja in 270.000 ton goriva za dieslove motorje.

DENAR

AFRIKA OSTANE NA PODROČJU FUNTA STERLINGA

Južnoafriški predsednik dr. Verwoerd je izjavil, da bo njegova država tudi potem, ko bo 31. maja izstopila iz Britanske skupnosti (Commonwealtha) še nadalje ostala na področju funta sterlinga. Naglasil je, da hoče Južna Afrika ohraniti gospodarske in finančne zveze z Vel. Britanijo in z drugimi državami Britanske skupnosti. Južna Afrika hoče ohraniti vse prednosti, ki jih daje članicam Britanske skupnosti prednostni carinski sistem. Z gospodarskega vidika je tudi položaj Južne Afrike postal enak položaju Irse od trenutka, ko je ta leta 1921 izstopila iz Britanske skupnosti, a je ohranila britanske carinske prednosti. Področje funta sterlinga ne obsega samo članice Britanske skupnosti, temveč tudi Burmo, Islandijo, Irsko, Jordanijo in Libijo, medtem ko je Kanada izven šterlinskega področja, čeprav je članica Britanske skupnosti.

VENEZUELSKA VALUTA DELOMA RAZVRZEDNOTENA. Iz Karakasa poročajo, da je vlada izdala novo devizno uredbu. Tečaj bolivarja 3,35 za 1 ameriški dolar ostane sicer še v veljavi, toda samo za nakup življenjsko važnega blaga iz tujine. Uvoz vsega drugega blaga bodo v bodoče uvozniki morali plačati v dolarjih, ki jih bodo lahko kupili samo na prostem trgu. Praktično pomeni to, da je bil bolivar deloma razvrzeden.

POVEČANJE AMERIŠKE ZLATE REZERVE

Prvič po mesecu juliju 1959 so tuje vlade in banke prodale zlato Združenim ameriškim državam. To se je zgodilo v tednu do 16. marca, kakor je sporočila Federal Reserve Bank of New York. V tem tednu je bil znanal priliv zlata iz tujine 12 milijonov dolarjev. Tako znašajo zdaj ameriške zlate rezerve 17 milijard 384 milijonov dolarjev. Dva tedna prej ni bilo nikake spremembe pri zlatih rezervah. Iz Londona poročajo, da je odšlo iz svetovnih zlatih zalog 400.500 milijonov dolarjev zlata v roke spekulantom in varčevalcem. To se je zgodilo v zadnjem tromesečju leta 1960. Trg z zlatom v Londonu je trenutno miren. Cena unče zlata se sukala okoli 35 dolarjev za unčo.

Zadnje tehnične pridobitve na dunajskem velesejmu

Dunaj, 18. marca

(Od našega dopisnika)

Jutri se bo v Praterju zaključil spomladanski dunajski velesejem. Čeprav obhajal letos svoj štiridesetletni, — saj je bil prvič odprt l. 1921 — je to vendar že 74. pridreditelj. Dunajski velesejem ima namreč dve pridirjetvi na leto, pomladi in jeseni.

Že prvi dan je to prvo pomembno pomladansko evropsko gospodarsko pridreditelj obiskalo 163.000 obiskovalcev, kar za skoraj 10% ppegega vse dosedanje rekorde. In vendar pomladanska dunajska pridreditelj nima mednarodnega značaja v običajnem pomenu besede. Na njem namreč ne najdemo kolektivnih razstav tujih držav. Inozemska podjetja, 1685 po številu iz 21 držav, so namreč po veliki večini zastopana od avstrijskih zaustopnikov. Sicer ni čez četr milijona vzorcev najrazličnejših izdelkov, maht na stvar. Lotiti se popisa tako pestrega mozaika ni lahko, pa tudi ni to moj namen. Toda če bi hotel nešteviliim razstavljenim predmetom poiskati skupni imenovalec, tedaj bi prišel do zaključka, da še nisem videl razstave, ki bi kot ta iskala pot industrije do človeka.

AVTOMATIZACIJA V OBLACILNI STROKI

Avtomatizacija industrije in dvig življenjskega standarda bi bila potrditev dva glavna poudarka letošnjega dunajskega velesejma. Avtomatizacija, ki naj dvigne proizvodnjo pri rompanikanih specializirane delovne sile, sem izsledil predvsem na področju strojev za tekstilno industrijo. Hiter šivalni stroj, ki napravi v eni minuti od štiri do pet tisoč vbodov, avtomatizirani stroj za prišivanje gumbov, ki pri deveturnem obratovanju prišije čez 10.000 gumbov, pa naj imajo ti simboli dve ali štiri luknje, to so pogosti, ki jim je samo racionalizirana industrija kos. Da je poleg hitrosti tudi raznolikost opravljenega dela odločilen nogo, nam kažejo stroji, ki z najrazličnejšimi prestavlami opravljajo vsa dela, ki jih danes od stroja zahteva oblačilna industrija.

Da se avtomatizacija piše z veliko začetnico tudi v drugih branah industrije, od gradbeništva do poljedelstva in gozdarstva, ni več nobena novost. Predvsem za alpske dežele so zanimivi traktorji, ki so kos vsaki strmini in praktično vsaki še tako slabi gorski poti. Pri tem naj omenim, da je avstrijska industrija na podlagi šasije Fiat 500 izdelala »atersensko vozilo«, ki po uporabnosti ne zaostaja veliko za džipom in ga s pridom uporabljaljo vojaške enice v goratih predelih. Na področju gradbeništva so bili splošno občudovani težki kamioni češke tovarne Praga, ki so opremljeni z najrazličnejšimi žerjavi za samostojno nakladanje in raztovarjanje najrazličnejšega tovora.

STANOVANJE IN MEHANIZIRANO GOSPODINSTVO

Drugi poudarek pa, ki sem ga zgoraj omenil, je na tem, da industrija priravnari človeku življenja vredno okolje. Tu gre predvsem za opremo takomenevanega socialnega stanovanja. Zelo obsežna razstava v paviljonu pohištva prikazuje rešitve vseh problemov, ki so v zvezi z vsakdanjim življenjem. In mislim, da se ne je zgodilo v zadnjem tromesečju leta 1960. Trg z zlatom v Londonu je trenutno miren. Cena unče zlata se sukala okoli 35 dolarjev za unčo.

Med ljudmi, ki plujejo proti Severni Ameriki, bo podjetje nadomestilo starejša ladje »Crna Gora«, »Slovenija«, »Makedonija«, »Hrvatska« in »Srbija« z novimi 10.500-tonskimi sodobnimi ladjami, opremljenimi s hladilnicami, z ločenimi kabini za vsakega posameznega člana posadke. Na krovu vsake ladje bo prostora za 20 potnikov. Nove ladje bodo zgradili v reški ladjedelnici »3. maja«.

PROGA JADRAN — VZHOD

Na progi Jadransko morje — Vzhod se ladje Jugolinije ustavljajo v Trstu samo v primeru, da morajo raztovariti ali natovoriti blago. Ladje odhajajo iz Jadranskega morja po enkrat na teden. V zadnjem času je začelo primanjkovati tovarov zanje, ker je čas kmetijskih pridelkov — glavnega tovara — mimo. Na to progo je Jugolinija postavila štiri enake 4000-tonske ladje, in sicer »Sarajevo«, »Titograd«, »Skopje« in »Zagreb«.

Na progi iz Jadrana proti Perzijskemu zalivu ploveja dve ladji, in sicer 4000-tonska ladja »Vise« in 5000-tonska »Topusko«. Iz Trsta si odhodi sledijo vsaki 45 dni. V Trstu natovarjajo na te ladje mnogo raznovrstnega blaga, dobro pa so zasedene tudi ob povratku. Skoraj na vsaki vožnji pripeljejo ladje iz Perzijskega zaliva po 1000-1500 ton uranove rude.

VSAT DRUGI DAN PO ENA LADJA IZ TRSTA

Povprečno lahko računamo, da odhaja iz Trsta vsak mesec po 15 ladji Jugolinije, namenjenih v vse čezmorske dežele na svetu. To je zgornjo mejo, kako velikega pomena je delovanje reškega podjetja za tržaško gospodarstvo. Dejstvo je, da je Jugolinija prva po vojni povezovala Trst s premočnimi čezmorskimi deželami. Načrt za modernizacijo jugolinjskega plovnega parka bo nedvomno koristil tudi našemu mestu, ker se bodo ladje Jugolinije lahko uspešno borile proti konkurenci zlasti na tistih progah, kjer je konkurenca največja, to je na progah proti Vzhodu in proti Severni Ameriki.

je pri nas še domena malenkostne manjšine. Po poudarku, ki ga ima ta stroka na dunajskem sejmu, moram sklepati, da se to vprašanje tam bolj čuti, mislim predvsem v širino. In prav serijska industrija pohištva kaže veliko razumevanja za okus, potrebe in seveda tudi za žep zelo širokih plasti kupcev. In to da se je proizvodnja novega pohištva v sami Avstriji v zadnjih šestih letih kar poltrojila, se mi zdi dovolj zgovoren dokaz za moja gornja izjavanja. Seveda ostane stroj za pomivanje krožnikov še vedno sen mnogotere gospodinj, vendar so normalni pralni stroji, ki danes vedno bolj upoštevajo tudi dokončno sušenje perila, res samo po sebi uumeven pridevek sodobnega gospodinjstva, kot hladilnik in najrazličnejši stroji za pripravo jedil in čiščenje stanovanj. Če pogledaš v gospodinjski oddelek dunajskega velesejma, sploh misliš, da bo za gospodinjstvo osnovno znanje mehanike in elektrotehnike kmalu prišlo v učni program gospodinskih šk. Zaposleni gospodinj in tudi namenjen trud tekstilne industrije, ki naj na zgoščenem prostoru prikaže ženi vse najnovejše modne novosti iz notranosti in inozemstva. Pri tem gospodinj prihranimo zamudno ogledovanje izložb in modnih revij, toda gotovo jo prikrasjamo tudi za tipično ženski užitek.

AVTOMAT ZA PIJANE SOFERJE

Zelo aktualna novost, odkar so v Avstriji vpeljali kontrolo količine alkohola, ki jo imajo v krvi avtomobilisti, pa je avtomat, ki naj bi se po mnenju njegovih domiselnih izumiteljev pritrtil v vseh javnih lokalih, kjer se prodajajo alkoholne pijače. Ko namreč v omenjeni avtomat viješ šiling in z raznimi premičnimi ročicami nastaviš količino in kakovost raznih zavžitih alkoholnih pijač, ti pove, koliko časa mora preiti, da boš iz svojega krvnega obtoka izločil toliko alkohola, da te policija ne zašče in kaznuje. Če imaš preveč alkohola v krvi, moraš čakati. Sedeti v gostilni kar uro pri prazni čaši, da te je pač potrebna velika volja. In če bi imeli pri zauživanju alkoholnih pijač dovolj volje, verjetno takih avtomatov ne bi bilo niti treba.

NACRTNA INDUSTRIALIZACIJA JUŽNE KOROŠKE

Mojo pozornost je pritegnilo tudi geslo »Južna koroška išče industrijo«. Seveda sem si zadevo, ki je za nas poglavitne važnosti, pobliže ogledal. Pri tem sem ugotovil, da gre za agriprajo, ki jo vodi avstrijski ministr-

Promet čez Reko

(Nadaljevanje s 1. strani)

meštu je madžarski tranzit z 22.234 tonami ali 15,6% vsega reškega tranzita. Tudi promet s to državo bi bil verjetno lahko večji, ko bi Madžarska ne bloj (kakor Češkoslovaška) včlanjena v Ček. MECONU. V obeh državah namrečno močno agitirajo poljska in vzhodna nemška pristanišča, da bi privabilo čimveč tranzita. Hkrati se večja promla po Donavi in čez črnomoška pristišja nišča. Čeprav potuje češkoslovaško L madžarsko tranzitno blago tudi čez lerpristanišča, je vendar Reka najbližja izhodišče Češkoslovaške in Madžarsko na morje.

Zaradi tega izvaja podjetje »Lukate skladišča« na Reki močno propagandno do teih državah in v tem tekmujejo predstavniki italijanskih, poljskih, nemških in črnomoških pristanišč. V preteklem letu je tranzitni promet na Reki vrgel 12.360.000 dolarjev ali povprečno 9 dolarjev od tone. V prihodnjih letih se bo promet čez reško stradal še gotovo povečal, zlasti po dograditvi enega med največjih silosi na Stročnemolzu, ki bo dokončan že v letu 1961.

Zaradi primerjave navajamo, da loglani promet v tržaškem pristanišču zvešal 5.065.611 ton (leta 1959 4.141.395 tonaz).

SEJEM GRADBNISTVA V LJUBLJANI

Na Gospodarskem razstavšiški v Ljubljani bo od 30. septembra do oktobra II. sejem gradbeništva.

DOLAR V TUJIH VALUTAH (21. marca 1961 v Parizu)

V avstrijskih šilingih	26,03
v belgijskih frankih	49,84
v angleških funtih (\$ za £)	2,79
v danskih kronah	6,90
v holandskih gldinarjih	3,59
v francoskih frankih	4,90
v nemških markah	3,97
v grških drahmah	29,79
v italijanskih lirah	622,50
v norveških kronah	7,14
v portugalskih eskudih	28,55
v španskih pezetah	59,90
v švedskih kronah	5,16
v švicarskih frankih	4,31

VALUTE V CURIHU (V lirah po rimskih kotalacijah švic. fr.)

Francoski frank	126,1
Angleški funt	1749,9
Ameriški dolar	623,3
Nemška marka	157,0
Egiptovski funt	1156,9
Holandski gldinar	173,0
Švedska krona	121,9
Avstrijski šiling	23,8
Španska pezeta	10,4
Portugalski eskudo	21,6
Argentinski pezo	7,3
Brazilijski kruzairo	2,3
Belgijski frank	12,0

Preobrat v sestavi bolgarskega gospodarstva

Zaradi industrializacije izpremembe tudi v zunanji trgovini

Bolgarsko gospodarstvo je v povojnih letih doživelo močan preobrat. Odnosi med posameznimi gospodarskimi panogami v državi se je temeljito izpremenil zaradi industrializacije, ki se še vedno nadaljuje in se verjetno ne bo končala niti po zaključitvi sedanje ga petletnega načrta, to je leta 1965. Industrija prevzema čedalje več delovne sile kmetijstvu, ki je primarno, da se čim hitreje mehanizira, ker bi sicer njegova proizvodnja morala upadeti. Kakor v drugih državah, ki se industrializirajo, napreduje hitreje industrijska proizvodnja kakor kmetijstvo.

RAZVOJ ZUNANJE TRGOVINE

Leta 1958 je 85,9% celotnega bolgarskega izvoza šlo v vzhodne države. Po letu 1953 se je tudi zunanja trgovina z zahodnimi državami pričela dvigati ter je leta 1958 dosegla 596 milijonov levov. Razmeroma najvišjanejša je trgovina z Vzhodno Nemčijo.

IZVOZ

Države Sporazuma o vzajemni pomoči: Albanija, Vzh. Nemčija, Poljska, Romunija, Sov. zveza, Madžarska, CSR, Vietnam, Kitajska, Koreja, Mongolija, Jugoslavija, Zapadne države, Skupaj

	I	II	III	IV
1948	77,9	1.022,2	2.077,5	204
1949	0,0	12,2	87,7	103
1950	80,9	1.034,4	2.203,0	212
1951	745,1	115,4	257,7	260
1952	826,0	1.162,0	2.548,4	220

UVOZ

Države Sporazuma o vzajemni pomoči: Albanija, Vzh. Nemčija, Poljska, Romunija, Sov. zveza, Madžarska, CSR, Vietnam, Kitajska, Koreja, Mongolija, Jugoslavija, Zapadne države, Skupaj

	I	II	III	IV
1948	161,9	938,8	2.049,8	218
1949	0,0	13,0	60,0	578
1950	3,4	—	15,3	373
1951	817,7	111,8	306,6	296
1952	983,0	1.076,6	2.491,7	231

BLAGOVNA IZMENJAVI Z ZAPADNIMI DRŽAVAMI

	Skupaj	Zap. drž.	%
1948	1.405	242	17,2
1952	2.229	252	11,3
1954	3.000	387	12,9
1956	3.925	600	15,3
1958	5.322	750	14,1

PROIZVODNJA VAŽNEJŠIH BOLGARSKIH PROIZVODOV

1955

1957

1959

1960

Električna energija

2,07

2,65

3,86

3,34

Premog

10.000

11.880

15.341

12.568

Železna ruda

110

270

376

308

Valjano železo

70

116

167

146

Dušična gnojila

—

—

9

12

Fosforna gnojila

—

—

153

125

1955

1957

1959

1960

Električna energija

2,07

2,65

3,86

3,34

Premog

10.000

11.880

15.341

12.568

Železna ruda

110

270

376

308

Valjano železo

70

116

167

146

Dušična gnojila

—

—

9

12

Fosforna gnojila

—

—

153

125

1955

1957

1959

1960

Električna energija

2,07

2,65

3,86

3,34

Premog

10.000

11.880

15.341

12.568

Železna ruda

110

270

376

308

Valjano železo

70

116

167

146

Dušična gnojila

—

—

9

12

Fosforna gnojila

—

—

153

125

1955

1957

1959

1960

Električna energija

2,07

2,65

3,86

3,34

Premog

10.000

11.880

15.341

12.568

Železna ruda

110

270

376

308

Valjano železo

70

116

167

146

Dušična gnojila

—

—

9

12

Fosforna gnojila

—

—

153

125

Strokovne šole naj ustrezajo zahtevam časa

Klic po tehničnem osebju - Kaj pa pri nas?

Modernizaciji industrje, ki jo zahteva nenehno izpopolnjevanje industrijskih strojev in naprav, je skoraj povsod na poti pomanjkanje specializirane osebja na vodilnih mestih. Krivda za to je predvsem v neustreznosti ureditvi strokovno-poklicnih šol, v zastarelem nesodobnem učnem načrtu in v pomanjkanju sposobnega učnega osebja.

Sola bi morala stopati vzporedno z vzpomom modernizacije industrje, če bi hotela zadovoljiti vse zahteve sodobno razvitega gospodarstva od vseh industrijskih panog pa do vseh vrst danih trgovine in gospodarstva sploh. Toda šola žalostno danes temu ni kos v celoti. Italija vlje po kvalifikacijah tehnikov, ker je njena industrja dobesedno lačna in željna sposobne delovne sile. Jugoslavija, z novim petletnim načrtom, pravtako išče in ustvarja kadre, ki bodo znali najti mesta pri modernizaciji njene industrje. Tako ali podobno je tudi drugod.

Ni dvoma, da je v Italiji mnogo šolskih vprašanj tesno povezanih s splošnim gospodarskim napredkom. O tem pričajo vse tiste vezi med šolo in življenjem, o katerih govorimo tako neotučno vsak dan. Že v osebnem stiku z življenjem lahko ugotovimo konkretne potrebe po specializaciji. Navedel bom primer. Ko je neko podjetje zamaskalo trideset industrijskih izvedencev (periti industriali), se je odločilo za trideset geometrov. Te je poslalo na prakso in jih usposobilo za delo, ki je bilo namenjeno absolutno z drugo strokovno izobrazbo.

Nujno te mora povečati število dijakov tehničnih šol in zavodov z ustreznim številom šol, ki morajo ustrezati sodobnim zahtevam. Pri tem mislimo seveda na zavode in šole srednje stopnje in ne na fakultete, ki imajo tudi svoja resna vprašanja. Gre torej za tehnične z usposobljenostim izpitom, ki si lahko izberejo n. pr. nadaljnji študij in raziskave oziroma že postati projektanti ali pa ostvariti načrtov, in končno taki, ki se žele posvetiti trgovinskemu udejstvanju v industrijskih ustanovah, kjer je potrebno pre-

cejšnje tehnično znanje pri propagandnem delu, ko gre za razpečavanje novih strojev, aparatov, naprav in podobno.

Potreba po ljudeh iz prvih dveh strok je res velika; manjkajo namreč ljudje z univerzitetno izobrazbo ali tehniški z visokošolskim študijem. Toda še večja je potreba po osebju, ki bi znalo uresničiti načrte, ki bi vodilo in vsklajevalo delovno silo pri delu oziroma izvedbi načrtov. Sem sodijo diplomiranci ali industrijski izvedenci. Za pa ne gre za dve kategoriji, kjer naj bi bila ena več druga manj intelektualno sposobna v isti stroki. Gre za dve različni dejavnosti, četudi se dopolnjujeta in vodita k skupnemu rezultatu.

Ta vprašanja zadevajo celotno industrjo, najbolj pereča so seveda v krajih visoke industrializacije. Za to je prav v teh krajih potrebna spodbuda, da se vprašanje pomanjkanja tehničnega osebja reši in da se šola prilagodi zahtevam industrje. Katerakoli šola ali tehnični zavod bo dober le, če razpolaga s sposobnim učnim osebjem in primernimi učili. V pomoč mu mora biti sama industrja z laboratoriji in tehničnimi delavnicami kraja, v katerem deluje. Vse to mora biti na razpolago dijakom zaradi praktične uporabe in spoznavanja pod nadzorstvom sposobnih profesorjev. Nujno je torej sodelovanje med šolo in industrjo.

PRAKTIČEN ZGLED MILANA

V Italiji je v tem pogledu dobro poskrbljeno edino v Milanu. Dijaki, ki prihajajo na tehnične šole v Milan, imajo vtis, da so te šole povezane z industrjo. Prav to jim da občutek gotovosti za življenje.

Današnja šola v veliki meri pošilja v življenje absolvente z nezadostno in neustrežno pripravo, ker se ne izpopolnjuje vzporedno z razvojem tehnik.

Milan je kot najnaprednejše gospodarsko središče Italije, našel primerno rešitev tudi za to vprašanje. Industrijski tehnični zavod v Milanu je odprl dovolj tehnološko šolo, katero obiskujejo absolventi zavoda. Dijake strogo preberejo, ker uživajo študijsko pod-

pora 6000 lir letno, ki jo plača industrja in ne država! Šola nudi dijakom visoko tehnološko izobrazbo in po končanem dovoljenem šolanju bodo vsi takoj vključeni v proizvodni cikel s plačo in delom, ki ustrezajo njihovi izobrazbi. Teh dijakov je 30 v vsakem letu!

Kako so poskrbeli za ostale absolutne? Za to so ustanovili letne ali dvoletne večerne specializacijske tečaje glede na to, da jih je industrja že zaposlila. Vpisnina znaša 25.000 lir letno in tudi te plača v glavnem industrja, ker se dijakov povrnejo, če doseže neko srednjo zadovoljivo oceno. Pouk traja 26-27 tednov po 8 ur tedensko.

JUGOSLAVIJA NOČE ZAOSTATI

Tudi v sosednji Jugoslaviji je na dnevnem redu potreba po strokovnjakih vseh vrst. Med izvajanjem petletnega gospodarskega načrta bo Jugoslavija vzgojila 6000 novih strokovnjakov z visoko kvalifikacijo in 180.000 s srednjo kvalifikacijo. Poleg teh je v načrtu še 80.000 visoko kvalificiranih delavcev in 325.000 kvalificiranih delavcev. Računajo, da bo v naslednjih petih letih nad 1 milijon novih delovnih mest. Zvezna ljudska skupščina je sklenila, da se mora hitro usposobiti veliko število delovnih sil za praktično delo na delovnih mestih.

Danes deluje v Jugoslaviji že 180 centrov za strokovno izobrazbo pri posameznih podjetjih in ustanovah, a drugih 80 je v pripravi pri podobnih ustanovah. V večini teh izobraževalnih središč se kadri praktično izobražujejo za posamezna delovna mesta. Podjetja so izdelala potrebno analizo posameznih delovnih mest in proučila gospodarsko usmeritev podjetja samega zaradi ustreznih prilagoditev izobraževalnih programov stvarnim potrebam podjetja.

Vzporedno s formiranjem centrov je bila posvečena posebna pažnja pravim strokovnim šolam. V načrtu je 50 novih višjih strokovnih šol, 130 srednjih strokovnih šol in 18 novih fakultet v raznih industrijskih središčih.

PREOBRAZBA POTREBNA

TUDI PRI NAS

Tudi pri nas bi bila potrebna prenova celotnega strokovnega šolstva. S prihodnjim šolskim letom bo menda ukinjena paralela tehnične trgovske šole pri tehničnem trgovskem zavodu »G. R. Carli«. To naj bi nadomestila državni strokovni zavod. Nove ministrske odredbe baje predvidevajo ustanovitve večjega števila specializiranih šol, ki bi dajale absolutno potrebno strokovno kvalifikacijo v okviru Evropskega skupnega tržišča. Takih specializiranih zavodov bo menda 11 in šolanje bi trajalo 2 oziroma 4 leta. Trajanje specializacije bi bilo odvisno od vrste, ki si jo nekdo izbere in te bi bile: podjetniški tajnik (4 leta), podjetniški računovodja (4 leta), trgovski dopisnik v tujih jezikih (4 leta), dodelajenec za zunanjo trgovino (4 leta), stenodaktilograf (2 leti), izvrševalec upravnih poslov (2 leti), stenotipist (2 leti), dodelajenec za prodaje, izložen aranžer in diplomiranci za gostinstski in turistični poklic.

Kateri od teh zavodov bo zamenjal tehnično trgovsko šolo pri »Carli«, ni še znano. O tem razpravljajo šolske oblasti, ki poizvedujejo pri ravnateljih podjetij, poslovnih ljudeh, trgovinskih zbormici in strokovnih organizacijah, da bi si ustvarile jasno sliko o potrebi našega mesta.

KAJ BODO DOBILI SLOVENC?

Vsako koristno novost glede izobraževanja in strokovnega znanja mladine je treba pozdraviti in podpreti. Za nas Slovence pa nastaja vprašanje, kaj bomo mi dobili in kako se bodo naše šole v tej smeri izpopolnile oziroma uredile ustrezno sodobnim zahtevam. V »Gospodarstvu« sem že apeliral na naša strokovne organizacije in združevanja, da bi, če ne gre drugače, tudi sami ustanovili potrebne praktične strokovne tečaje. Nekaj bo treba ukreniti. Saj gre vendar za našo mladino, ki ne bi smela zaostajati glede strokovne sposobnosti; omogočiti ji moramo, da v življenju zasede tisto mesto, ki si ga po končanem izobraževanju zasluži. Naša razna gospodarska združenja, naša strokovne organizacije in tudi naši politični predstavniki bi morali o tem razmišljati in nekaj ukreniti za dobrobit naše mladine in skupnosti.

Radu Lautin

(Pripomba uredništva: Mislimo, da je pisec glede načina, kako naj se izvede potrebna preobrazba slovenskih strokovnih šol, vendar preskromen in premalo praktičen. Zakaj ne bi šolske oblasti same — seveda ob sodelovanju z našimi strokovnimi organizacijami — sprejele potrebne ukrepe? Kje imajo Slovenci za to potrebna finančna sredstva?)

— • —

V NOVE ZELEZARNE

so Američani lani vložili 1480 milijonov dolarjev, to je 64% več kakor leta 1959. Računajo, da bodo investicije letos manjše za 12%.

„VISTA“

TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656
Bogata izbira nočnih, daljnogledov, šestil, računal in potrebnih za višje šole, toplografov in fotografskega materiala.

Naslednji hoteli se priporočajo

Hotel COLUMBIA

Trst, ul. Geppa 18, tel. 23-741 in 31-083
I. kategorije, 8. Sedemdeset postelj. Vse hotelske udobnosti. Enoposteljne sobe od 1100-1400 lir, dvoposteljne od 2200-2600 (davki in postrežba vključeni).

Hotel POŠTA

Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel 24-157. — Vse udobnosti, mizila in topla točka voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Dvigalo. Cene od 750 lir dalje.

„Nadelali smo se v Ameriki“

Po kaj grem v Slovenijo? Grem tja, da vidim svojo rodno in drago slovensko zemljo, grem tja, da vidim belo Ljubljano, grem tja, da pogledam tja svojega očeta in vse one, ki žive v njej ali okoli nje. Grem pa tudi tja kot dolgoletni čitatelj lista »Glas naroda«, da stopim do groba, kjer počiva ustanovitelj tega lista Frank Sakser. Da, grem tja, da sprostim vse moje želje v zadovoljstvo svojega spomina na vse, kar je svetega v mojem spominu in moji duši.

Prijatelji, nadelali smo se v Ameriki, treba nam je razgledov po naši domovini. Smo v letih, kakor je naš list »Glas naroda«, zato pomislimo, kaj lahko še doživimo v svojem življenju.

Domovina onkraj morja, kjer teče bistra Sava in šumeča Soča, je še vedno naša rodna zemlja. In kri ni voda! Naši spomini še vedno uhajajo tja, še vedno nas opominjajo, da nas rodna gruda še vedno pričakuje. Se je čas. Samo odločitve je treba, da pojdemo na pot.

Pogledat grem vasico za vodo, njegove bregove in most čez vodo, kjer najlepše čišnje cveto. Da stopim na stezico svojih mladostnih let, kjer prislunem čudovitemu petju škričalka visoko pod soncem. Da sedem na klop ob hiši mojega očeta, kjer sonce sije in toplota seje neverjetno lepo, kakor bi božala trudna in topla materina roka. Da se spočijem in sprostim do zadnje mislice v svojem telesu, da bom čutil le lahko utripa moje svojega srca. Da bom čutil okoli sebe svojo rodno zemljo, njen skrivnostni diš in njeno tiho življenje. Da ob prijetni sončni toploti zadrem-ljem brez skrbi, ko bo tam od smrekovega gozda sem zadisalo po ozonu, ki tako prija pljučim dolgoletnega ameriškega povratnika. Da bom videl čudovito lepoto svoje rodne zemlje, da bom čutil, da sem njen sin in da sem res doma in nič več neke daleč v svetu...

Janko N. Rogelj

(»Glas naroda« — New York)

IZDELAVA EKSPOTICNEGA FURNIRJA V ILIRSKI BISTRICI

V tovarni furnirja in rezanega lesa »TOPOL« v Ilirski Bistrici nameravajo pričeti tudi z izdelavo eksoitnega furnirja, po katerem je veliko povpraševanje na domačem in tujem trgu. Tu di sicer nameravajo tovarno spopolniti ter v ta namen vložiti 370 milijonov dinarjev. Računajo, da bi letna proizvodnja rezanega eksoitnega furnirja predvsem iz mahagonija, tika, palisandra in drugih vrst eksoitnega lesa dosegla 3000 kub. metrov.

UL. Ginnastica 22 TRST

prodaja na debelo in drobno tkanine najbolj znanih tvornic, vsakovrstni krojaški pribor, žensko in moško perilo, zadrga - gumba in razno galanterijo

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

GOSTINSKI ŠOLSKI CENTER

HOTEL KOPER

Domača kuhinja

Vsak dan glasba s plesom do 24 ure. — Nove moderno opremljene sobe z vsem komfortom.

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

— • —

GOSPODARSKO PISMO IZ JUGOSLAVIJE

Izvajanje temeljite gospodarske preobrazbe

Ljubljana, marca '61

Gospodarska preobrazba, o kateri je bilo lani toliko govora, postopoma dobiva jasnejše oblike, odkar je Zvezna ljudska skupščina sprejela potrebne predpise. Te postopoma dopolnjuje Zvezni izvršni svet in pa pristojni upravni organi, med njimi v prvi vrsti Zvezni državni sekretariat za finance.

Govorimo o gospodarski preobrazbi, kar pomeni, da gre za velike in bistvene spremembe v gospodarstvu. Izraz ni pretiran, če upoštevamo, da gre za velike spremembe v razdeljevanju dohodka, ki ga ustvarjajo gospodarske organizacije-podjetja, da gre za spremembe v predpisih, ki urejajo delovna in uslužbenska razmerja; dalje je treba upoštevati spremembe glede obdavčenja dohodkov in drugo. Pri delitvi dohodka se prenašajo velike pravice na delovne kolektive in komune, pri delovnih in uslužbenih razmerjih pa dokončno izginjajo sledovi nekdanjega meznega razmerja med podjetjem in delavcem. Delavec dobiva v gospodarski organizaciji vedno bolj značaj gospodarja, ki sodeloča pri slovanju podjetja in zato tudi soodgovarja za njegov uspeh ali — neuspeh.

KRATEK ZASTOJ

V ZUNANJI TRGOVINI

Posebno so odlične spremembe, ki jih prinašajo novi predpisi v zvezi z zunanjo trgovino. Znano je, da so bili s predpisi točno določeni seznam blaga, ki se lahko prosto uvažajo, dalje blaga, ki se ga lahko uvažajo samo s dovoljenjem, ali pa je še za nekatere vrste blaga določeno, da se lahko uvažajo le v okviru dovoljenj in razpoložljivih sredstev v devizah. Poleg tega je izšla začasna carinska tarifa, ki določa carinske postavke za približno 2000 vrst blaga. To si tarifo je bilo zopet uvedeno, da lahko domači potniki, ki potujejo v tujino, prinesejo s seboj čez mejo blaga v vrednosti do din 30.000. Znano je, da nekaj časa ni bilo mogoče našim državljanom prinašati blaga iz tujine brez carine.

Ugotoviti je treba, da je v prvih treh mesecih letošnjega leta zaradi pričakovanih novih predpisov, nastal v uvozu manjši zastoj, kar se čuti na notranjem tržišču. Postopno pa že prihaja tudi za napovedan uvoz raznih vrst zlasti potrošnega blaga oziroma blaga za široko potrošnjo, po katerem je zelo veliko povpraševanje. To pa zato, ker mnogo vrst blaga je primanjkuje v trgovini in pa tudi zato, da bi z uvozom blaga vplivali na notranje cene. Znano je, da so nekatere tovarne skušale izrabiti prehodno pomanjkanje in sploh nastali položaj, ker ni bilo pred-

pisov in so začele vštati cene. To se je posebno pokazalo pri tkaninah. Takim podjetjem pa so oblasti stopile na prste in jim odvzele tako pridobljene dobiček, obenem pa se morajo odgovorni uslužbenci zagovarjati pred sodišči. Poseg z uvozom blaga naj bi ustvaril na domačem trgu ravnovesje in približal cene istovrstnemu blagu v tujini.

OMEJEVANJE KREDITOV

Posebno močan bo vpliv na gospodarstvo v zvezi z novo kreditno politiko. Narodna banka trdno drži položaj v rokah z omejevanjem kreditiranja obratnih sredstev, ki se vedno ne smejo čez mejo ob koncu aprila 1960. Podjetja naj črpajo sredstva za te namene iz lastnih virov, to je iz lastnih dohodkov in naj zlasti preusmerijo investicijsko politiko. Znano je namreč, da so podjetja lani od ustvarjenih sredstev investirala 90%, dočim so »žrtvovala« za obratne namene le 10%, še to bolj pod pritiskom, kot z razumevanjem in vodenjem pravilne gospodarske politike. Novi predpisi o kreditih predvidevajo enako obravnavanje kreditov za osnovna in obratna sredstva in prepustijo v tem pogledu vodenje kreditne politike znotraj podjetja podjetju samemu.

RAZVOJ GORIŠKEGA OKRAJA

Goriški kraj, ki je bil po vojni z mejo gospodarsko razbit, se razvija v novih okvirih z vso naglico. Znani so podatki, po katerih se je industrijska proizvodnja tako dvignila, da predstavlja kmetijsko prebivalstvo le še 40% vsega prebivalstva, vrednost industrijske proizvodnje pa je v zadnjih petih letih višja za nad 10 milijard dinarjev. Tudi v kmetijstvu lahko opazimo napredek, ko rastejo po vsej goriški novi moderni nasadi vinogradov in drugih vrst sadja.

Med industrijskimi podjetji brez dvoma prednjačita dve veliki tovarni: Tovarna cementa v Anahovem in Tovarna pohištva v Novi Gorici. Tovarna cementa v Anahovem je v obnavljanju in računajo, da bo letos izvršen prvi del obnove načrtov, kar bo stalo nad pol milijarde dinarjev. Obnova bo zvezana z mehanizacijo obratovanja in montirani bodo najmodernejši stroji, oziroma so deloma že montirani. Pri tem naj omenimo, da grade 49 metrov visoko napravo za homogenizacijo cementa, kar bo obenem najvišja zgradba v Slovenskem Primorju.

Tudi tovarna pohištva v Novi Gorici, ki se je razvila iz majhnega obrata, bo povečana tako, da bo njena proizvodnja večja za 110%. Za preureditev in obnovo bo vloženih skoro pol-

drugo milijardo dinarjev, stroji pa so že naročeni. Omenimo naj, da se je proizvodnja te tovarne v desetih letih dvignila za 320% in da je to najmodernejša in največja tovarna te vrste v Jugoslaviji, poznajo jo pa daleč po svetu, saj večino svojih proizvodov izvažajo.

Seveda sta to le dve tovarni in le omenimo lahko nekatere druge, kot so Tekstilna tovarna v Ajdovščini, ki zaposluje 370 delavcev, dalje Tovarna igel v Kobaridu, ki zalaga s svojimi izdelki vso državo in se pripravlja na izvoz, Tovarna »Fructal« na izvoz, Tovarna »Kombinat« v Ajdovščini, Tekstilna tovarna v Bači in druge. Ne smemo tudi mimo Idrijskega rudnika.

Z novim središčem, to je Novo Gorico, gradi ta okraj še druge nove obrate tako, da imajo ljudje dovolj dela in kruha in to tudi v krajih, kjer nekoč ni bilo govora o taki ali drugačni industrji, obrti in podobno.

GRADNJA NOVE TOVARNE STEKLA

Pripravljajo vse potrebno za gradnjo velike nove tovarne ravnega stekla v Novem mestu. Ta kraj je bil izbran zato, ker so v bližini potrebne surovine in ker je potrebno najti za prebivalstvo tega območja, ki je v zadnji vojni najbolj trpelo in dalo največ žrtve, primerno zaposlitev. Nova tovarna bo zgrajena po najmodernejših načelih in s sredstvi, ki jih bodo prispevali stanovanski in drugi skladi. Pospešena gradnja stanovanj zahteva namreč tudi gradnjo tistih industrijskih vej, ki proizvajajo gradivo za gradnjo stanovanj. Med njimi je steklo brez dvoma zelo važno.

Obenem je slišati, da bo »TOS«, to je Tovarna optičnih in steklopihaških izdelkov, ki ima svoj obrat tudi v Kozini, zelo povečala proizvodnjo v tem obratu, del tega, to je izdelavo okrasov iz stekla, pa bo prenesla v Rodski.

Kultura in življenje

USPELA NOVA PREMIERA SG Z NUSICEVO KOMEDIJO »DR.«

Že štiri leta je, odkar smo se zadnji srečali z veliko gledališko umetnostjo srbskega pisatelja Branimira Nušića. Njegovi »Zaljubljeni ostali« so nam tedaj bistveno dopolnili podoba o Nušićevi stvariteljski sposobnosti. Tržačani smo namreč dotlej imeli priložnost, spoznati njegova najboljša in najznačilnejša dela, kakršna so: Pokojnik (l. 1947), Sumljiva oseba (l. 1949), Gospa ministrica (l. 1951) in Narodni poslanec (l. 1953). Komedia »Dr.« je torej šesto Nušićevo delo, ki je nam posredovalo Slovensko gledališče v Trstu. Premiera je bila 18. marca v Avditoriju.

Z Nušićevimi deli smo dobili svojski vpogled v življenje srbske meščanske družbe ob koncu preteklega in začetku tega stoletja. Nušić je namreč živel od l. 1864 do l. 1938, torej v času največjega razmaha in družbenega vpliva vsega močnega leografske »čaršije«.

Nušić je v komediji »Dr.« (doktor) pogumno, a tudi mojrstrosko razgalil sibe strani mladega srbskega meščanstva, ki so sicer tipične za vsako meščansko družbo. Kratica »Dr.«, je kot mora zasledovala bogata trgovca Života Cvijovića. Ker njegov sin Milorad ni kazal preveč nagnjenja do študija, mu je na nezakonit način prikrbel doktorski naslov, ki naj bi mu odprl pot v najvišje čaršijske kroge, kjer mu je oče izbiral ženo med ministriškimi hčerkami. Ta namen bi denarni magnat Života laže dosegel, če bi se njegov sin lahko postavil kot univerzitetni docent in predavatelj v dobrodolne namene. Seveda se ta nakana izjalovila zaradi nepričakovanih in zares domiselnih zapletov, s katerimi se Nušićeva jedka družbena kritična ost v najgloblje bistvo meščanskega dogajanja svojega časa. Nušić tako dokazuje, da lahko ljudje v Cvijovićevega kova vse lahko kupijo za denar, celo poštenje, prepričanje in zvestobo, nikakor pa ne pameti in znanja.

Reiser Adrian Rustja se je smiselno živl v Nušićevo umetnost in nam jo smotno posredoval v uspelem prevodu Pavla Drobnice. Morda bi manj nervozni tempo podajanja karikiranemu prikazu bolj pomagal do učinka. To velja posebno glede lika Života Cvijovića, za katerega nimamo boljšega igralca od Modesta Sancia. Njegovo ženo Maro je igrala Leli Nakrstova, seveda pohvalno. Nju na otroka Milorad in Slavka sta imela v Edvardu Martinuzziu in Miran-dah Cahariji (Igralska šola SG) primerna igralca. Mlada Caharija lepo obeta. Stric Blagoje, Marin brat, je bil po zaslugi Jožka Lukeša menda poleg M. Sancia najbolj posrečen lik večera. Angelca Caharija (kot gost) in Nora Jankovič (Igralska šola SG) sta temperamentalno nastopili v vlogah gospe Spasojeviče in gospe Protičeve, članice uprave zavetišča št. 9. Gostinja Justina Vugova je lepo doživljala vlogo poročne meščarke gospe Drage. Silvij Kobal in Zlata Rodoškova pa sta imela posrečeno vlogo kot poklicni prič raznih družbenih škandalov. Stane Starešinič se lahko uspešno izživlja tudi v manjših zahtevnih likih, kakršen je bil n. pr. njegov Velimir Pavlovič. Epizodno vlogo dr. Reiserja je dobro podal Stane Raztresen. Enako moramo reči glede Klara v osebi Miro Sardočeve. Jože Cesar je predstavlo primerno uokviril v smotno zamišljeno scenenjo.

SG bo Nušićevo šegavo vedrino in obenem jedko satiro ponoslo tudi iz Trsta na okoliške in druge podeželske odre, kjer se bodo gledalci pri njegovem »Dr.« lahko zamislili; saj okoliščine, ki jih Nušić graja, še vedno niso popolnoma izginile s sveta.

jj.

PREDAVANJE BORISA PAHORJA V SLAVISTICNEM SEMINARIJU V LJUBLJANI

Dne 20. marca je predaval, pred isto publiko kakor Alojz Rebula, tokrat Boris Pahor. Dva različna človeka po temperamentu: Rebula ves razvnet, oster in eksplozivni, Pahor razmišljajoč, ki prede v globino svojo misel. Toda samo po načinu podajanja sta bila različna, tematika pa je bila obema ista: zaskrbništvo glede prihodnosti, kar tako občutno pada število otrok v slovenskih osnovnih šolah. Ne pojasnjuje, ker ne ve on sam temu razloga, saj ni takšnega množičnega pritiska, temveč je posamezni primer v italijanske šole. Vrh tega pa imajo dijaki iz slovenskih šol prednost pred italijanskimi, ker jih časteje za trgovine in v največjem času tudi drugod zaradi znanja dveh jezikov. Nekaj je k upadanju števila otrok v slovenskih šolah prineslo svoječasno zadržanje nekaterih kominfornističnih krogov, ki so napačno pojmovali slovensko šolo kot nekaj šovinističnega, kakor da bi bila prav slovenska šola ustanova iz tabora, ki so ga ideološko napadali. Preveč občutljiv je Pahorjev pisateljski opazovalni dar, da ne bi opazil tudi senc v maloobmejnem prometu, v dostikrat poizvedal obnašanje nekaterih ljudi iz Jugoslavije, ki lahko miselno odvržejo, pri kupovanju drobnarij, svoje narodno dostojanstvo. Debata, ki je v Ljubljani ni navajena, je segla na področja brezbrzičnosti, nekega »menefregizma« naših ljudi to in onstran meje, kadar jih niče ne tene. Ljubljancan gleda na Trst, na tržaške Slovence skozi prizmo »Primorskega dnevnika«, ki ga sicer v Ljubljani radi bero, ki pa ne more prinašati prave objektivne slike o življenju tržaških Slovencev. Zanj nam je, da

Občni zbor posojilnice na Opčinah

Vedno več vlog - Priprave za lastne prostore

V nedeljo, 12. marca, je bil na Opčinah občni zbor Kmečko-obrtniške posojilnice in hranilnice. Udeležba in po-
čitek občnega zbora sta pokazala, da se
na domači denarni zavod, ki ima
na seboj že 52 let plodnega delovanja,
vzajemoma ugodno razvija in da vla-
stna članica res veliko zanimanje za
svojega delovanja.

Letos ni bilo volitev novega odbora,
ker se ta voli za več let. Glavna toč-
ka dnevnega reda je bilo predsedni-
sko poročilo o poslovanju posojilnice v
preteklem letu; okoli tega poročila se
je sukala tudi vsa razprava. Predsed-
nik Josip Podobnik je ob napovedani
etri odprli občni zbor ter nato podal po-
ročilo o poslovanju posojilnice v letu
1960. Ugotovil je lahko, da je zaupanje
Rlanov v posojilnico ostalo neizpreme-
dno. Najvidnejši dokaz za to je po-
boljšanje hranilnih vlog. Te so se namre-
č lani dvignile za 28% in se sukajo
dodaj okoli 205 milijonov lir. Med le-
dnim je posojilnica podelila 302 posojil-
ne skupni znesek 95 milijonov lir. Za-
limo je, da so se povečale posebno
loge majhnih hranilcev, in to delav-
cev, obrtnikov in soljarjev. To odkriva
preveseljiv pojav, da se namreč med
širšim ljudstvom smisel za varčevanje
trjuje. Zanimivo je tudi, da hranil-
niki, ki jih deli posojilnica med čla-
ne, da bi zlasti mladino privabili k
varčevanju, naglo podoje, tako da me-
se posojilnica vsako leto naroči nove.
Adaj jih je v prometu že okoli 600. Po-
sijilnica ima 708 članov, in to pred-

vsem iz zgornje in spodnje tržske o-
kolice. Prav na tem področju se po-
sijilnica udeležuje prvenstveno.
Ker se je delo zelo povečalo, je mo-
rala hranilnica nabaviti večji račun-
ski stroj za mehanično knjigovodstvo.
S tem se je poslovanje pospešilo, hkrati
pa se je povečala tudi preglednost.
Zaradi razvoja denarnega zavoda so
postali sedanji prostori pretesni. Vod-
stvo bo prisiljeno poiskati posojilnici
nove, bolj ustrezne prostore. Od tod tu-
di namen, da bi si posojilnica zgradila
lastne prostore, ki bi poleg vsega še
povečali njen ugled. Prav o tem vpra-
šanju je bila razprava po predsedni-
kovem poročilu zelo živa.

Značilno je, da se za posojila zateka
k posojilnici čedalje več obrtnikov in
trgovcev; ne manjka niti izobražen-
cev. Izkušnja je pokazala, da člani, ki
so prejeli posojila, zelo redno odpla-
čujejo svoj dolg. Odplačevanje je mno-
go bolj neredno na primer pri drugih
denarnih zavodih v mestu. Mnogi pro-
sijo za posojilo prav pri tem denarnem
zavodu tudi zato, ker jim ni treba dol-
go čakati na rešitev prošnje. Zelo po-
14 dneh ali najkasneje v enem mesecu
se prošnje rešijo. Ako gre za nujno za-
devo, seveda še prej.

Ob koncu poročila naj še navedemo
iz poslovanja openske posojilnice prak-
ten primer, ki nam dovolj zgovorno
kaže, kaj se pravi varčevati. Posojil-
nica na Opčinah je sampo v enem letu
za obresti na vloge plačala hranilcem
okoli 6 milijonov lir.

Salazar, državni ministrski pradednik Portugalske: »Dr. Verwoerd, če se ne motim?« Angleski karikatristi je očito njej, da imata iste nazore dr. Verwoerd, ki se vedno vztraja pri gledanju, da morajo belci in črnci v Južni Afriki živeti ločeno, in Salazar, ki se obnavlja s priznanjem pravic domačemu prebivalstvu v Angoli. V tej afriški deželi, ki jo upravljajo Portugalski, se črnci upirajo in nedavno je severno od Luande prišlo do spopadov, med katerimi je močno trpelo tudi evropsko civilno prebivalstvo. Uporniki tudi požigajo posetvna in hiše, v katerih so nastanjena tuja podjetja. Afriško-azijske države so vprašanje Angole spravile pred Organizacijo združenih narodov. Pred Varnostnim svetom sicer ni prodl nji-hov predlog, vendar je značilno, da je poleg predstavnikov Sovjetske zveze, Liberije, Ceylona in Združene arabske republike glasoval proti Portu-gaski tudi predstavnik Združenih ameriških držav.

Kakor znano je dr. Verwoerd pristal politike »apartheida«, to je popolne ločitve črncev od belcev. Na konferenci predsednikov vlad držav Britanske države skupnosti v Londonu so to politiko odločno obsodili zlasti predstavniki dominionov iz Afrike in Azije. Dr. Verwoerd je nato napovedal, da bo Južna Afrika konec maja izstopila iz Britanske skupnosti v znak protesta proti nastopu teh govornikov. Ravnanje dr. Verwoerda je tudi An-gleže iznenadilo, zlasti pa predsednika Mac Millana, ki si je prizadeval, da »bi prišlo do pomirne duhov«.

ZNIZALI BODO PRISTOJBINO ZA MEDKRAJEVNI TELEF. RAZGOVOR

Medministrski odbor za cene je sklenil znižati pristojbino za medkrajevni telefonski razgovor (interurbana) za povprečno 10%. Za razgovor na razda-lji od 400 do 600 km se pristojbina za govorilno enoto zniža od 420 na 390 lir, za razgovor na razdaljo čez 600 km pa od 468 na 420 lir. V načrtu je precejšnje znižanje pristojbin za medkrajev-ne razgovore ob praznikih in pa podaljšanje »nočnega urnika« za dve uri, to je namesto od 1. do 7. ure, od 23. do 7. ure zjutraj. Nove cene veljajo samo za mrežo, ki jo upravlja neposredno država. Pri nas upravlja telefonsko mrežo benesko podjetje TELVE, zaradi tega ne bomo deležni teh ugodnosti.

ZA OMEJITEV HMELIJSKE V EVROPI

Vodstvo evropskega urada za pride-lovanje hmelja v Parizu je sklenilo, da bo treba omejiti površine posejane s hmeljem, ker je hmelja v Evropi pre-več. Edino tako bo mogoče razprodati preostanke od lanske letine. V Parizu so ustanovili odbor, ki ima nalogo, da stopi v stik z vladami prizadeletih držav, da bi se dogovorili glede prodaj-ne cene letošnjega pridelka. Storjeni so bili tudi prvi koraki za sodelovanje med evropskimi in severnoameriški hmeljarji. Pri Evropskem skupnem tru-gu je bil ustanovljen poseben odbor za hmelj, v katerem so predstavniki Zahodne Nemčije, Francije in Belgije. Predsednik je Nemeč.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 26. marca, ob 17. uri na Kontovelu
Branislav Nušič: »DR.«
V nedeljo, 2. aprila, ob 14.30 in ob 17.30 na Kontovelu
Pavel Golia: »SNEGULJICA«
V ponedeljek, 3. aprila, ob 17. uri na Opčinah
Pavel Golia: »SNEGULJICA«
AMERISKE DIESLOVE LOKOMOTIVE V JUGOSLAVIJI. Doslej je pri-spele v Jugoslavijo 28 železniških Die-slovih lokomotiv iz Amerike; sledi še nadaljnjih 49 lokomotiv.

PROSLAVA 100-LETNICE ZDRUŽENJE ITALIJE

V Trstu svečana proslava 100-let-nice, odkar je bila v Rimu proglase-na združena Italija. Slovenski govor bo imel 14. ponedeljek minister za preobrazbo državne uprave Tiziano Tessitori v Ver-pojilnem gledališču. Predpodelno bo 16. slovska parada v vojašnici na Roculu. Postala se bosta tudi občinski in pokra-jinski svet. Na proslavi v Rimu bo tržaško občino zastopal župan dr. Fran-či. Občina bo tudi denarno prispevala za ureditev velike razstave v Turinu.

NOVA PROGA TRST - KOMEN

Dne 25. marca bo začela obratovati nova avtobusna proga Trst - Prosek - Kriz - prehod pri Gorjanskem - Gorjansko - Komen. Avtobusi bodo odhajali iz Trsta vsak delavnik ob 15.30, vsak praznik pa ob 6.45, in sicer iz Avtobusne postaje.

KMEČKO-OBRTNIŠKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V NABREZINI

Imela svoj redni letni občni zbor na belo nedeljo, dne 9. aprila, ob 10. uri v dvorani »Igo Gruden«. Vabljeni so vsi člani, naj se zbora udeležijo v m večjem številu.

SESTANEK »INTERCHANGE LINES«

Skoraj istočasno bo v Lloydov palači zasedal drugi mednarodni kongres, in sicer »Interchange Lines«. Ta organizacija je bila ustanovljena po zadnji vojni z namenom, da uspešni pomorski turizem tudi v so-odelovanju z letalskimi družbami. Med sedanjem v Trstu bo govorila zlasti zahtevi »Interchange lines«, da po-amezne vlade pristanejo na pono-rtiviranje dokumentov, ki so turistom potrebni za vkrancje in izkrcanje z adje.

SPACAPANA SI PRISVAJAJO

iki tednik »Vita« poroča, da je v Rimski galeriji »Poglian« razstavljena zadnja slika Lojzeta Spacapana med slavnimi 8 italijanskih slikarjev medna-podnega slovesa (Afro, Birolli, Buri, Porpora, San Tommaso, Vedova, Turato in kipar Mastroianni). Gre za Spacapanovo delo »Passione«. Časnik pri-šaša tudi reprodukcijo slike ter dodaja, da je Spacapan umrl februarja 1958 v svoji delavnici v Turinu zadet od srčne kapi.

NAŠE SOŽALJE

V Trstu sta umrla Stanko Glažar in odontolog dr. Rudolf Kovarčič, v Gorici dr. Alfonz Rakušček, 74letni pri-šijski svetnik priznavega sodišča v po-19koju, v Bazovici Pepi Mavec, v Bue-snos Airesu tržaški rojak Mihael Pe-čnik.

Turizem

NOVE CENE JUGOSLOVANSKIH LETOVISČIH

Doslej še niso bili objavljeni ceniki 12 jugoslovanskih hotelov v celoti, pač pa so že znane cene v nekaterih posamez-nih hotelih. Do konca tega meseca b-14 objavljene cene hotelov v celoti. Po-14 prečno se bodo cene nekoliko zviša-16 le, in sicer tudi zaradi tega, ker je bil 16 turistični tečaj dinarja zvišan. Turist 00 si bo lahko zdaj nabavil jugoslovansko 00 valuto bolj poceni. (Za 1000 lir je prej 0000 640 dinarjev, zdaj pa 960).

Naj navedemo nekaj cen hotelov v 00 adrijski obali in drugih. Hotel »A-drias« v Ankaranu penzion 1300-2500 (iz-00 ven sezone popust 24-45%); hotel »Zo-00 ras« v Izoli 1800-2050 (izven sezone 25-00 do 40% popusta); v Kopru hotel »Ga-00 le« 1400-2200 in Triglav 2000-2400 (iz-00 ven sezone 1500-1720); Portorož »Cen-00 tr« 1800-2525 (izven sezone popust). Bled »Jelovica« 1900-2800 (izven sezone 00 popust 20-30%), »Toplice« 3036-4657 (po-00 pust 25%), »Park« 1800-2000 (popust 30-00 odst.), »Krim« 2100-2400 (popust 20-00 odst.). Nekateri hoteli bodo cene zni-00 žali, tako n. pr. Soča v Rogaski slati-00 ni. Glavna sezona traja od 1. julija do 31. avgusta.

NOV TURISTIČNI VIZUM ZA JUGOSLAVIJO

Po vesteh iz Beograda bodo jugo-00 slovanske konzularne oblasti pričlen-00 i, najem letos uvedle nov vizum za 00 turistična potovanja v Jugoslavijo. 00 ti turisti bodo lahko prejemali vi-00 zum, ki bo veljal eno leto, in sicer 00 za tri potovanja. Na vsakem potova-00 nju se bo turist lahko zadržal v Ju-00 goslaviji po en mesec.

RAZSTAVA SLIKARJA A. CERNI-GOJA

Dne 23. marca je v Jakopiče-00 vem paviljonu v Ljubljani odprl raz-00 stavo svojih del tržaški slikar prof. A. Cernigoj. Razstavlja 18 olj, 25 grafik in 25 risb. Gre za dela, ki jih je naš 00 slikar dovršil v zadnjih letih.

ZA UKAZONITEV SLOVENSKE ŠOLE

Nedavno je bila menda zaradi kon-gresa socialistične stranke v Milanu prekinitva razprava za ureditev sloven-skih šol v Italiji pred parlamentarnim odborom za javno vzgojo. Doslej od-bor še ni obnovil svojega dela. V Rim je odpotovalo odposlanstvo tržaških in gorških šolnikov, da bi poslance ob-vestilo o željah Slovencev glede osnu-tka za ukazonitev slovenske šole. V Rimu so se odposlanci sestali z neka-terimi poslanci, kakor s komunistič-nimi parlamentarci Vidaliem, Fran-com, Beltramem in Roffijem ter s socialističnim poslancem Marangoni-jem. Tudi predsednik odbora za jav-no vzgojo Erminiju in poslancu Fran-ceschinju so razložili gledišče Sloven-cev. Slovenski občinski svetovlaci v Gorici dr. A. Stilič, dr. A. Kac'n in Er. Brautž so poslali gorškemu župa-nu besedilo resolucije, ki zadeva vpra-šanje ukazonitve slovenskih šol in ki naj bi bila predložena občinskemu sve-tu v odobritev. Svetovalci naglašajo potrebo, da se ukazonijo slovenske šole, ker je to v skladu z ustavo.

SKUPEN NASTOP SLOVENCEV

Vodstvo Slovenske katoliške skupno-sti je sklenilo, da ne pristopi k skup-nemu akcijskemu odboru, ki bi zdru-ževal vse slovenske politične skupine, pač pa, da bo od primera do primera nastopilo skupno s temi političnimi organizacijami, ko pojde za skupne koristi slovenskega ljudstva.

ZARADI ŽALITVE DRŽAVNEGA GLAVARJA

sosedne države med zad-njimi demonstracijami v Trstu naj bi prišli pred sodišče udeleženci teh demonstracij — »Piccolo« poroča, da sodne oblasti še niso sklepale o tem vprašanju.

Ugodna bilanca Kmečke banke

Lepo število članov je v nedeljo, 19. marca prisostvovalo letnemu občne-mu zboru Kmečke banke v Gorici, najmočnejše in najvažnejše slovenske gospodarske ustanove v Gorici. Z za-dovoljstvom so člani poslušali poro-čilo upravnega sveta, iz katerega je bilo razvidno, da je ta domači banč-ni zavod v lanskem letu precej napre-doval.

Poročilo vsebuje kratek pregled gospodarskega življenja na Gorškem v letu 1960. Gospodarsko življenje se je razvijalo normalno, majhne težko-če so se pojavile le na industrijskem sektorju, medtem ko je bilo trgovsko področje aktivno vse leto, razen v zadnjih mesecih, ko je bilo opaziti zastoj zaradi skrčenja obsejnega pro-meta. Na drugi strani pa je trgovina z Jugoslavijo zaznamovala ponovno povečanje; prometa je bilo tu za 2,434 milijonov lir, in sicer za 1,130 milio-nov lir izvoza in 1,304 milijonov lir uvoza, to na podlagi krajevnega avto-nomnega kompenzacijskega računa. Tako se je promet povečal tudi za-radi vzpostavitve železniške proge med Gorico in Novo Gorico, ki pa služi le krajevnemu trgovskemu in posniškemu prometu.

Tudi v Gorici se opaža nenehno ve-čanje hranilnih vlog tako na bankah kot na poštini hranilnici; medtem ko investicije zaostajajo; in posledica te-ga je velika likvidnost.

Kmečka banka je lani povečala svo-je delovanje v raznih sektorjih, tako v industriji kot v kmetijstvu, v avto-prevoznijstvu kot v trgovini in tudi v zunanji trgovini. Ob priliki Dneva

štednje (31. oktobra) je Kmečka ban-ka razdelila med slovenske solarje in dijake v Gorici brezplačno razne šol-ske potrebščine.

Premoženje banke se je lani pove-čalo za 1.755.068 lir. Premoženje je se-stavljeno iz 13.073 deležev v nominal-ni vrednosti 13.073.000 lir in 7.662.568 lir rezerv. Vloge znašajo 300.773.378 lir, od katerih je hranilnih vlog 177.819.117 lir in 122.954.261 lir na pasivnih teko-čih računih. Povišale so se v primeri s prejšnjim letom za 39.434.900 lir ali (15%). Pasivne obresti na vloge zna-šajo lir 6.819.411, t. j. skoro dvakrat kot v letu 1958.

Investicije znašajo lir 183.023.719, in sicer lir 84.817.217 v meničnih posoj-iljih in 98.206.502 na aktivnih, te-kočih računih, s poviškom lir 51.455.123 ali 39% nasproti preteklemu letu. So-razmerje med vlogami in investicija-mi je 60,8%, kar predstavlja še ved-no zadostno likvidnost. Vrednostni pa-pirji, ki znašajo 47.645.037 lir, so sko-ro celotno položeni pri drugih ban-kah v jamstvo raznih uslug. Menic v inkaso je imela Kmečka banka lani 2.390 za 197.752.814 lir. Čistega dobič-ka je bilo lani 1.839.547 lir, kljub po-večanju stroškom, in zaradi tega to stanje zadovoljivo.

Poročilo, katerega glavne točke smo tu navedli, je sledila živahna razpra-va, ob zaključku katere so prisotni člani soglasno odobrili poročilo upra-vnega sveta. Sledile so volitve novega upravnega sveta, v katerega so bili v glavnem potrjeni prejšnji odborniki z g. Trnovcem na čelu.

m. v.

A. BRANDOLIN

ARTICOLI SANITARI
TRIESTE VIA MANTOVANA 7 TEL. 41370-41376
DEPOSITO METALLI
VIA GHIRLANDAIO 18 - TEL. 90-973

Pomorštvo

»JUGOLINIJA«

Odhodi iz Trsta

Proga Jadransko morje —
— Vzhod: Sarajevo 29/3.
— Indija — Pakistan: Baška 28/3.
Učka 10/4, Velebit 15/4.
— Indonezija — Daljni vzhod: Baška 28/3, Velebit 15/4.
— Sev. Kitajska — Japonska: Baška 28/3, Velebit 15/4.
— Sev. Afrika: Makedonija 29/3, Za-dar 10/4.
— Sev. Evropa: Zadar 10/4.
— Sev. Amerika: Makedonija 29/3.
— Južna Amerika: Treči maj 5/4.
— Perzijski zaliv: Avala 26/4.

»JADRANSKA LINIJSKA PLOVIDBA«

Proga Jadransko morje —

— Dalmacija — Grčija (tedenska): Mostar 28/3, Orebič 4/4.
— Grčija — Kreta (štirnajstjedna): Lastovo 31/3 in 14/4.

VZHODNONEMSKO LADJE ZA SO-VJETSKO ZVEZO

V. vzhodnonemški ladjedelnici Mathias Thessen v Wisma-ru gradijo največjo potniško ladjo, kar so jih zgradili v Vzhodni Nemčiji. La-dja, ki jo je naročila Sovjetska zveza, meri 176,3 m v dolžino. Opremljena je z dvema motorjema po 8.800 KS. Plula bo s hitrostjo 20 vozlov in bo lahko sprejemala na krov do 750 potnikov.

ODSKODNINA ZA POTOPLJENO LADJO

Plovna družba iz Zadra je p-e-jela od zavarovalne družbe 4,5 milijar-de dinarjev odškodnine za petroleško ladjo »Petar Zoranič«, ki se je potopila oziroma zgorela, ker je v njo trčila grška ladja blizu Carigrada.

LADJE »SPLOSNE PLOVBE«

Motorna ladja »Bled« je 14. marca odplula iz New Yorka namenjena v Tanger, kjer je prihod predviden na dan 24. marca; nato bo ladja plula proti Genovi, Neaplju, Palermu in Reki. Ladja »Bovec« je 15. marca priplula v New York, kjer je izkrcala blago. Ladja »Bovec« je 15. mara priplula na Reko, kjer je raztovorila blago. Ladja se bo mudila na Reki do 28. marca, ko bo zopet odplula proti Sev. Ame-riki. Tramerji: »Bihac« je zaključil izkrcanje v Filadelfiji in je 18. marca odplul proti Norfolk. »Dubrovnik« je sredi meseca plul proti Imminghamu, kamor bo priplul konec meseca. »Go-ranka« je priplula 16. marca na Reko, kjer je raztovorila blago. »Gorenjska« je iz Lattakije 18. marca odplula proti Aleksandriji. »Korotan« izkrcava bla-go v San Diego. »Ljubljana« je na poti v Sibenik, kamor pride 21. marca. »Martin Krpan« je 14. marca odplul iz Sfaxa proti Portorožu, kjer je pristal 20. marca. »Piran« je 18. marca pri-plul na Japonsko. »Pohorje« je priplul v Vancouver 20. marca. »Rog« je 15. marca odplul iz Jokohame proti Av-straliji in prispe v Sydney 2. aprila. »Trbovlje« je na poti proti Reki, ka-mor prispe 29. marca. »Zelengora« raz-товorja blago v Sibeniku in bo 25. mar-ca odplula proti Črnemu morju.

TRST BREZ POSTE

V petek je po vsej Italiji stavkalo okoli 100.000 poš-nih uslužbencev. Stavka je zajela tudi Trst. Gre za ustrezno vskladitev plač med različnimi kategorijami uslužbencev.

ZELENJAVA IN SADIJE NA TRŽASKEM TRGU

Cene na debelo (vrčunana tara) in na drobno v oklepaju:

Zelenjava: radič nov 500 (600-700), star 80-150 (140-220), solata 70-100 (140 do 180), špinaca domačega pridelka 100 do 130 (140-180), iz Italije 30-40 (60-90), cikorija 50-60 (80-90), cvetaka 30-40 (60 do 80), zelena 100 (140), koromač 50 do 60 (80-100), karčofi 16-70 (25-80), grah 140-200 (180-260), krompir 30-44 (40-60), čebula 90-100 (120-140), česen 200-300 (260-350), nov krompir 90-100 (120-140), korenje 40-50 (70-80), solata 300-400 (380-500).

Sadje: jabolka Delicious 1. 100-130 (160-180), II. 70-100 (100-160), jabolka drugih vrst 20-80 (40-120), hruške 120 do 140 (160-180), pomaranče 70-150 (100 do 180), limone 80-100 (120-160), orehi Sorrento 310-320 (360-380).

Vesele velikonočne praznike želijo naslednje tvrdke:

ELEKTRO INSTALACIJSKO PODJETJE
Ambrožič Milan
TRST - Miramarski dvorovi 29 - Tel. 29-322
Vse vrste električnih instalacij - vse vrste električnih predmetov

TRGOVINA IN PEKARNA
Zora Čok
OPČINE, Narodna ul. 61

GOSTILNA
Sosič
(Vremec Emilija)
OPČINE, Narodna ul. 65

TRGOVINA JESTVIN
Škabar Josip
OPČINE - Narodna ul. 42 - Telefon 21-026

GOSTILNA
Križman
VELIKI REPEN

URARNA - ZLATARNA TRGOVINA S ČEVLJI
Anton MALALAN Marcel
OPČINE - TRST
Proseška ulica 18 - Tel. 21-465

ŽELEZNINA
Terčon
Nabrežina št. 124
Vlog 20-122

JESTVINE
BEVK
TRST, U. D'Annunzio 9
Telefon 41-572

Zaloga stavbnega materiala in lesa
Celestin Daneu
OPČINE, Narodna ul. 77
Telefon 21-034

PRIZNANA GOSTILNA
Furlan
REPENTABOR
Tel. 21-360

GOSTILNA
MARCELLO
TRST, Ul. Crispi, 33
Tel. 50-289

GOSTILNA
Veto
OPČINE, Proseška ul. 35
Telefon 21-482

GOSTILNA
ŠKABAR
najemnik KUTIN
VELIKI REPEN

ELEKTROTRGOVINA
Malalan Ernest
OPČINE
Narodna ul. 128 - Telefon 21-188

ZALOGA DRV IN PREMOGA
Šuligoj Danilo
OPČINE, tel. 21-172

KAVARNA
Bratuž
GORICA, Ul. Mameli 4
Tel. 34-78

DROGERIJA
DORO
GORICA
Corso Italia 104

GORICA
Droge, barve
čopiči, parfumi
kemistični proizvodi
SINTETIČNA LEPLJA
Potrebščine za slikarje
umetnike itd.
Telefon 26-83

G. M. COLOMBIN & FIGLIO
UVOZ-IZVOZ
PLUTOVINE
IN IZDELKOV
Trst, Porto Industrial
Zaule
Tel. 99-181
Telegr. Colinder - Trieste

TRGOVINA ČEVLJEV
GEC ALOJZIJ
TRST - ROJAN
Trg Tra 1 Rivl 2, tel. 31198

IVAN CANKAR:

Velika noč in Mavsarjev hrib

Pogovarjali smo se o Veliki noči. Blizu je že bila in vedeli smo čisto vsi, kakšna bo naša Velika noč: prazniki brez pirhob in pomaranč, v srcu mukoma zaklenjena bridkost, za pečjo pritrjena solze. Vedeli smo, da pride trda in neumljena, ali govorili smo o nji, še mislili nismo nanjo. Pogovarjali smo se o drugi Veliki noči, o tisti, ki je bila polna šumečega sonca, prešernega potrkavanja zvonov, dščeh, rumeno zapečenih kolačev, rdečih pirhob, svetlih pomaranč; mati ima na glavi belo ruto in pogrinja mizo; mi sedimo povrsti za pečjo in gledamo: oče sloni ob oknu, baše si pipo in se smeje... V to Veliko noč smo verjeli kakor v živega Boga; tik pred nami je bila v vsem svojem sijaju. Res je ni bilo tisto leto in tudi ne prihodnje in tudi še tretje ne in nikoli ne; ali ni je bilo moči na svetu, da bi omajala našo vero. Prav nič se nismo čudili in ni nismo bili užaljeni, da ni bila potrjena naša vera, da se niso izpolnile naše sanje; morda bi se bili čudili, da se je zgodilo po besedah angeljevih.

Tam neke v podliskih hribeh, vi-soko v samotni stoji pristava, ki ji pravi-00 vijo Mavsarjev hrib. Le zdaleč mi je še ta hrib v spominu, troje pajčolanov je pred njim. Najrazločnejše ga vidim takega, o kakršnem smo se pogovarja-li. Sila razsežen, bogat kmečki dom; nizka, zelo dolga, svetlo pobeljena in s slamo krita hiša, skednji in kašče, hlevi in kozolci, sušilnica za sadje, pi-san čebelnjak; in vrtovi, vse postrani, z brega v dolino, iz doline v b

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki je cena mehki pšenici padla za približno 200 lir pri stotu; znatno so se znižale tudi cene koruzi in otrobo. Trg z zelenjavo in sadjem je dobro založen, posebno s prvo pomladansko svežo zelenjavo, katere čvrstost drži svoje cene. Tudi cene sadja niso postale. Trg z živino se še ni umiril in temu je kriva slinavka, zaradi katere so nekateri italijanski trgi z živino zaprti. Cene govedu in prašičem se vedno nihajo. Vino je v bistvu ohranilo svoje cene. Navadne vrste vina se težje prodajajo, povpraševanje je zmerno. Prekupovalci z boljšimi vrstami vina vztrajajo čvrsto pri cenah in nočejo popustiti. Trg z oljčnim oljem je zmeren, le olje z nizkim odstotkom kisline in retificirano »B« se prodaja bolje.

KAVA

TRST. Navajamo cene za kg, blago ocarinjeno. **Brazilska kava:** Pernambuco 3 17/19 1220 lir za kg, Santos Fancy 18 13/10, Victoria V 18/19 1153; **Srednjoameriška kava:** Ecuador extra superior 1220, Haiti naravna XXX 1310, S. Salvador naravna 1410, Kostarika 1420; **Arabska-afriška kava:** Gimmu 1240, Moka Hodeidah št. 1 1320; Uganda oprana in očistena 1040; **Indonezijska in malajska kava:** AP/1 1020, AP special 1030, Rob EK/1 350-990, Rob EK/1 special 1030, Rob EK/3 10-12% 990 lir kg.

POPER

TRST. Beli brazilijski poper 495 šilingov za cwt. cif. tirensko pristančice, črni brazilijski poper 396 šilingov pod istimi pogoji, Sarawak beli poper 425 šilingov za cwt. cif. Trst, Sarawak črni special londonska kvaliteta 315-327 šilingov za cwt. cif. jadransko pristančice, Malabar garbled 325 šilingov pod istimi pogoji, Muntok beli 435 šilingov pod istimi pogoji, Tellicherry garbled 327 šilingov pod istimi pogoji, Tellicherry extra bold 387 šilingov pod istimi pogoji.

SLADKOR

TRST. Navaden belgijski sladkor 446 belgijskih frankov za stot, v papirnatih vrečah, cif. Trst; rafiniran belgijski sladkor 451 frankov pod istimi pogoji; rafiniran francoski sladkor 53 lir za kg, f.c.o. Ventimiglia, v papirnatih vrečah; Paris cristallisé št. 3 51,25 lir za kg, v papirnatih vrečah, f.c.o. Modane; angleški rafiniran sladkor 38 funt sterlingov za tono cif. jadransko pristančice, v vrečah iz jute; češkoslovaški rafiniran sladkor 58,60 lir za kg, f.c.o. železniški voz Turin-Genova, v papirnatih vrečah; kristaliziran madžarski sladkor 54 lir za kg, f.c.o. železniški voz Trst.

LES

TRST. Navajamo zadnje kotacije za avstrijski mehak rezan les, blago do stavljeno na mezo, neocarinjeno; **smrekove rezan les:** I-II širok 31-33.000, 0-III širok 26.500-28.000, 0-IV širok 25.26.000, III-IV širok ali ozek 22.23.000, IV širok ali ozek 19.500-21.000, tramovi 25.500 do 26.500, krajši format pod 10 m dolžina 19.20.000, tramovi »uso Trste« 14.15.000 lir kub. m.; **macenov les:** I-II 32.500 do 34.500, I-II-III 28.29.500, III 22.500 do 24.500; **borov les:** I-II 31.35.000, I-II-III 25.26.000, III 18.20.000 lir kub. m.

ZELENJAVA IN SADIJE

MILAN. Cene veljajo na debelo za kg, embalaža je čista težja: suh česen 200-280, kuhana pesa 36-72, pesa 60-96, karčofci Riviera 35-70 lir kos, sardinijski karčofci 30-40, iz Sicilije 25-35 lir kos; korenje krajevne pridelka 24 do 48, od drugod 36-72, cvetaka 12-24, iz Neaplja 30-48, zelje 24-60, cikorkija Katalonija 38-75, repa 25-75, čebula krajevne pridelka 96-120, od drugod 72 do 120, bazilika, rožmarin, žajbelj 144 do 250, koromač I. 72-120, II. 36-60, inozemski krompir Bimthje 40-48, Majestic 38-40, okrogel krompir Berlino 29-34, grah iz Neaplja 216-360, iz Sicilije 156 do 276, paradizniki Canarie 360-480, peteršilj 88-188, redkvice 10-15, navadna zelena 60-120, špinaca iz Toskane 13-50, od drugod 50-125; jabolka Abbondanza I. 36-72, dobra merkantile 24-72, Delicious extra 120-168, I. 84-114, Imperatore 42-72, Morgenduft I. 54-84, Renete extra 90-132, I. 48-90, hruske extra 125 do 168, I. 108-120, rumene pomaranče I. 108-144, dobre merkantile 85-102, rdeče pomaranče 100-156, dobre merkantile 96-120, limone I. 96-132, dobre merkantile 60-96, mandarine Palermo extra 264-300, I. 216-240, dobre merkantile 120-216 lir kg.

ZITARICE

LODI. Cene veljajo za stot blaga, prometni davek nevračunan; mehka domača pšenica 7350-7400, dobra merkantile 7150-7250, merkantile 6900-7050, trda domača pšenica 8900-9000, merkan-

tile 8700-9000, fina domača koruza 5100 do 5200, navadna 4300-4350, uvožena 4000-4200; neolusčen riž Arborio 8900 do 10.100, Vialone 9300-10.100, Camaroli 8300-8800, R. B. 8700-9600, Rizzotto 7500 do 8100, Maratelli 7800-8400; oluščen riž Arborio 17.300-18.300, Vialone 16.200 do 17.300, Camaroli 16.16.600, R. B. 15.800 do 16.200, Rizzotto 13.600-13.900, Maratelli 13.400-13.900; uvožen ječmen 4050 do 4150, uvožen oves 4100-4250, uvožena rž 3700-3800, uvoženo proso 4100 do 4250; pšenična moka tipa »00« 9100 do 9200, krušna moka tipa »0« 8800-8900, tipa I. 8500-8600, tipa II. 8100-8200, moka za testenine tipa »0« 9300-9500, otrobi tipa »0« 11.300-11.350, tipa I. 10.800 do 10.850 lir stot.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi domači piščanci extra 1100-1110, prvovrstni 970-1000, zaklani izbrani domači piščanci 1150-1250, navadni zaklani piščanci 1050-1100; perutnina iz umetnih vališč: živi piščanci I. izbire 370-380, prvovrstni zaklani piščanci 430-480, II. 370-400, zaklani zmznjeni iz Madžarske 450-550, žive domače kokoši 900-950, sveže uvožene kokoši za sklance v Italiji 620-650, uvožene zmznjene 450-550, žive pegatke 1000-1100, za sklance 1200-1350, prvovrstni zaklani golubi 1100-1200, II. izbire 900-1000, žive pure 700-710, zaklane 850-1000, inozemski zmznjeni 400-500, živi purani 500 do 550, zaklane 750-800, inozemski zmznjeni 400-500, žive race 450-530, zaklane 500-650, živi zajci 460-470, zaklani s kožo 580-650, zaklani brez kože 600-720 lir kg; sveža domača jajca 22-23 lir jajce, navadna domača jajca 20-21, uvožena I. 19-20, II. 16-18 lir jajce.

MLECNI IZDELKI

LODI. Cene veljajo za kg blaga, prometni davek in trošarina nevračunana, brez embalaže, f.c.o. skladišče: maslo iz centrifuge 740-750, lombardsko maslo iz smetane 690-700, krajnje maslo 710 do 720, emilijsko 680-690, iz sladke smetane 650-670, emilijsko zmznjeno maslo 650-660 lir, reggiano proizv. 1958 760 do 800, proizv. 1960 600-630, grana iz Lodija proizv. 1959 730-750, proizv. 1959-60 700-710, grana svež 450-460, postan 480-500, sbrinz svež 470-480, postan 560 do 580, emmenthal 530-540, postan 580 600, švicarski emmenthal 700-720, provolone svež 520-530, postan 560-580, italico svež 410-430, postan 460-480, crescenza svež 290-310, postan 390-410, gorgonzola svež 285-295, postan 520-560, tallegio svež 340-350, postan 450-480, švicarski sirčki (6 kosov) 170-200, slan s'r brez masloče svež 140-150, postan 220 do 230 lir kg.

VINO

MILAN. Cene veljajo za stot/stot, trošarina in prometni davek nevračunana, f.c.o. skladišče: rdeče piemontsko vino 10-11 stop, 500-530, 11-12 stop, 560 do 590, Barbera 12-13 stop, 630-680, moskat 12-12.500 lir stot, Oltrepò pavese 10-11 stop/stot, 11-12 stop, 560-590, mantovanske rdeče 9-10 stop, 470-500, Valpolicella Bardolino 10-11 stop, 570-590, Soave belo 11 stop, 620-640, Raboso 10-11 stop, 500-530, reggiano 10-11 stop, 500 do 530, 11-12 stop, 530-580, rdeče filtrirano emilijsko vino 10-11 stop, 540 do 550, belo vino iz Romagne 9-10 stop, 500-520, rdeče 9-10 stop, 490-510, klasični Chianti 12-13 stop, 360-400 lir toskanske steklenice, Aretino belo 9,5-10 stop, pinj 510-530, Barlettano extra 14-15 stop, pinj 540-560, navadno 13-14 stop, 510 do 530, Sansevero belo 11-12 stop, 540-560, Squinzano 13-14 stop, 520-540, Mart'na Franca 11-12 stop, 550-560, filtrirano sladko vino iz Brindisija 9500 10.000 lir stot, iz Barlette 9200-9800, Rionero Barile 12-13 stop, 650-700, Milazzo Barcellona 12-13 stop, 530-560, Alcamo 13-14 stop, 500-510, Babo 300-320, belo sardinjsko vino 12-13 stop, 530-550, rdeče 13-14 stop, 530-550 lir stop/stot.

LODI. Cene veljajo za kg žive teže, prometni davek in trošarina nevračunana, f.c.o. hlev: voli za zakol I. 340 do 380, II. 295-340, III. 250-295, debele krave za zakol I. 280-295, II. 205-250, III. 175-200, biki za zakol I. 350-390, II. 305 do 330, III. 290-305, junci in junice za zakol I. 340-380, II. 300-340, III. 250 do 300, teleta za zakol I. 570-640, II. 500 do 530; voli za vprego 320-350.000 lir par, junci do 1 leta stari 70-80.000 lir glava, krave mlekarice 120-160.000 lir glava, privesnice 140-180.000, teleta za rejo 30-80.000, biki za plemo 150-200.000 lir glava; konji za zakol I. 220-245, II. 175-190, žrebeta za zakol do 6 mesecev stara 315-370, konji za vprego 150-170.000 lir glava, kobile za rejo 170-200.000, žrebeta čez 1 leto stara 130-140.000, odstavljeni žrebeta 80-90.000 lir glava; neodstavljeni prašiči do 15 kg 500-530, do 25 kg 470-490, svinje za rejo 700-750, suhi prašiči 40-50 kg 410-435, 50-80 kg 370 do 380, 80-100 kg 355-365, debeli prašiči 130-150 kg 350-355, 150-180 kg 352-358, čez 180 kg težki 355-360 lir kg.

ZIVINA ZA REJO IN ZA ZAKOL

LODI. Cene veljajo za stot, prometni davek nevračunana: majsko seno v balah 3200-3400, II. rez 3150-3250, III. rez 2600-2700, seno iz zdravilnih žilic I. rez 2900-3000, II. rez 2500-2700, III. rez 2400-2500, suha trava 1700-1800, pšenična slama v balah 1650-1860, koruzne pogace 4000-4100, lanene 5450-5750, košovice 4600-4700, moka iz zemeljskih lesnikov 5150-5300, kokosova moka 3700 do 3800, moka iz sončnice 1900-3200, iz koruze 3500-3700, lanena moka 4950 do 5050, sojina moka 5100-5300 lir stot.

KRMA

LODI. Cene veljajo za stot, prometni davek nevračunana: majsko seno v balah 3200-3400, II. rez 3150-3250, III. rez 2600-2700, seno iz zdravilnih žilic I. rez 2900-3000, II. rez 2500-2700, III. rez 2400-2500, suha trava 1700-1800, pšenična slama v balah 1650-1860, koruzne pogace 4000-4100, lanene 5450-5750, košovice 4600-4700, moka iz zemeljskih lesnikov 5150-5300, kokosova moka 3700 do 3800, moka iz sončnice 1900-3200, iz koruze 3500-3700, lanena moka 4950 do 5050, sojina moka 5100-5300 lir stot.

OLJE

SIDERNO. Cene veljajo za stot, f.c.o. železniški voz, davek in trošarina nevračunana: fino oljčno olje največ 1% kisline 51.000, extra z rahlim priokusom 1% kisline 48.500, z 1,20% kisline 47.000, z 2% kisline 46.000, navadno oljčno olje do 3% kisline 45.000, do 4% kisline 44.000, »lampante« do 8% kisline in 0,50% primesi 40.000, »lampante« slabše vrste 41.000, retificirano »B« 34 tisoč 500, retificirano »A« 50.000 lir stot.

KONSERVIRANA ZIVILA

REGGIO EMILIA. Dvakrat koncentrirana paradizničkova mezga v skatlah od ½ kg 210-230 lir kg, v skatlah po 1 kg 190-210, od 5-10 kg 170-190; trikrat koncentrirana paradizničkova mezga v skatlah po ½ kg 230-260, po 1 kg 220 do 250, od 5-10 kg 200-220, v tubah po 200 g 56-70 lir tuba.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	28.2.61	13.3.61	22.3.61
Pšenica (stot. dol. za bušel)	210 1/4	208 1/2	203 3/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	118 1/4	118	113 1/4
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	29	29	29
Cin (stot. dol. za funt)	101 37	103 50	104 12
Svinec (stot. dol. za funt)	11	10 80	11
Cink (stot. dol. za funt)	11 50	11 50	11 50
Aluminij (stot. dol. za funt)	26	26	26
Nikej (stot. dol. za funt)	74	74	74
Bombaž (stot. dol. za funt)	33	33 25	33 40
Zivo srebro (dol. za steklenico)	206	206	216
Kava »Santos 4« (stot. dol. za funt)	37 75	37 75	37 75
LONDON			
Baker (funt, šter. za d. tono)	227 1/2	223 3/4	225
Cin (funt šter. za d. tono)	801	812	820
Cink (funt šter. za d. tono)	84 1/4	86 1/2	88 1/2
Svinec (funt šter. za d. tono)	64 3/4	65 1/2	66 3/4
SANTOS			
Kava »Santos D« (kruzejrov za 10 kg)	608	608	613

Cene bakra, ki so nekoliko nazadovale v začetku preteklega tedna, so se ponovno dvignile pod vplivom živahnega povpraševanja in ameriškega predloga, da bi skrčiti proizvodnjo in rudnikih. Cini je v Londonu močno napredovalo pod vplivom raznih vesti, med temi, da je Kongo ustavil proizvodnjo in da namerava Sovjetska zveza nakupiti velike količine cina na svetovnih trgih. Kotacija je svinca so se okrepile, medtem ko je cink nekoliko popustil. V Mexicu bo te dni zasedala mednarodna komisija za cink in poslovnih krogi pričakujejo njen izid. Na trgu s kavčukom so se cene nekoliko dvignile. Zitarice so ohranile prejšnje kotacije. Kava Robusta je napredovala, prav tako tudi kakao. Cene sladkorja so ostale čvrste. Cene bombaža so razmeroma visoke, in sicer zaradi pomanjkanja izvoza in manjših zalog. Povpraševanje po volni se je v Londonu povečalo, v New Yorku pa je nekoliko nazadovalo.

ZITARICE

Cena pšenice je v Chicagu v tednu do 17. marca napredovala od 208 na 208 1/4 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v maju. Cena koruze je nasprotno nazadovale, in sicer od 118 na 117 3/8 stotinke dolarja za bušel pod istimi pogoji.

KAVČUK

V Londonu je vrsta RSS napredovala od 247/8-251/8 na 257/8-26 penijev za funt proti takojšnji izročitvi. V New Yorku je cena kavčuka prav tako napredovala, in sicer od 29,45 na 30,70 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v maju.

VLAKNA

Cena bombaža je v New Yorku napredovala od 33,20 na 33,25 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Volna je ostala pri prejšnji kotaciji

111 stotinkah dolarja za funt (vrste suint). Vrsta 64,s pa je v Londonu nazadovale od 95% na 95 penijev za funt proti izročitvi v maju. V Roubaixu v Franciji je cena ostala neizpremenjena pri 12,40 franka za kg proti izročitvi v maju.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku pustila od 3,93 na 2,97 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Kava v pogodbi »M« je za malenkost napredovala, in sicer od 43,24 na 43,36 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v maju. Kakao je napredoval od 18,98 na 19,64 stotinke dolarja za funt pod istimi pogoji. Jugoslavija je zaključila z Gano pogodbo o dobavi 10.000 ton kave.

KOVINE

Na londonski borzi je baker notiral 226 1/2 (prejšnji teden 224 1/2) funta sterlinga za tono (1016 kg); cin proti takojšnji izročitvi 817 1/2 (809), svinec 67/8 (66), cink 85 3/4 (85 1/2) funta sterlinga za tono. Na newyorški borzi pa so bile kotacije naslednje: baker proti izročitvi v maju 28,72 (prejšnji teden 28,40) stotinke dolarja za funt, svinec 11 (11), cink St. Louis 11,50 (11,50), aluminij v ingoth 28 (28), antimon Laredo 29,50 (29,50) dolarja za tono, lito železo 66,44 (66,44), Buffalo 66,50 (66,50), staro železo povprečen težaj 37,83 (teden prej 35,83), živo srebro v jeklenkah po 76 funtov 206,209 (prejšnji teden 206,209) dolarjev jeklenka.

ZA KMEČKEGA DELAVCA. Evropski parlament v Strasbourgju je sprejel resolucijo, ki priporoča razne ukrepe, ki bi kmečkemu delavcu zagotovili isti socialni položaj, katerega je deležen industrijski delavec. Tudi kmečkemu delavcu je treba zagotoviti primerne delovni čas, primerno stanovanje in podobno.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Vranični prisad ali črnica nevarna bolezen

V Koludrovci pri Zgoniku je na neki kmetiji zbolel vol za vraničnim prisadom. Pred poginom so ga zaklali in takoj nato razčetrili. V primeru vraničnega prisada zakon strogo prepoveduje puščanje kravi živali in vsako razčetrvanje ali vožnjo okrog, kajti bacil se nahaja povsod, zlasti v krvi. Poginulo žival je treba po zakonu sežgati v kaki jami ali zakopati vsaj dva metra globoko.

Vranični prisad ali po italijanski »scarbonchio ematico« je zelo nevarna kužna bolezen, ki napada domačo živino, če ta zavzije hrano, okuženo po bacilih vraničnega prisada, in tudi ljudi. Povzročitelj se strokovno imenuje bacillus anthracis in sodi v vrsto bacilov, ki stvarjajo trose. Inkubacijska doba traja 2 do 8 dni. Čim se bolezen pojavi v hlevu, moramo takoj ugotoviti, s kakšno krmo smo hranili živali v času 2-8 dni. Prekinitelj bomo takoj krmiljenje s senom, ki je osumljeno, da je okuženo. Zelo verjetno je travnik, s katerega smo se no pripeljali, okužen s troši vraničnega prisada. Tako preprečimo, da bi se okužile tudi druge živali v hlevu.

Bolezen se lahko pojavi tudi s krmiljenjem z uvoženo ribjo moko ali pa s krmiljenjem z nesežano kostno moko. Bolezen lahko zanešeno v kraj tudi živali, ki za to boleznijo ne obolio in ki so se hranile z mrhovino, za vraničnim prisadom poginulih živali. Take živali so psi, lisice, mačke, volkovi, itd. Da ne bi take živali izkopalne zakopane mrhovine in jo žrle, zahteva zakon, da poginulo žival, preden jo zakopljemo, polijemo z žvepleno kislino. Zakopati jo moramo globoko tudi zato, da ne bi razni črvi, žuželke ali krti prinesli na svetlo delce mrhovine, ki je okužena.

Običajno povzročitelji boleznijo vdor v telo kot troši s krmo, ki je okužena. Obolenje lahko nastane z vodo, ki je okužena z bacili in sporni vraničnega prisada. Zlasti so v tem oziru nevarna napajališča blizu mrhovine in pa napajanje iz rek, ob katerih stojijo tovarne usnja. Največkrat pa je izvor okužbe nose iz krajev, kjer vranični prisad nenehoma razsaja.

Iz trosov se v telesu razvijejo bacili, ki se hitro razmnožijo ter s krv-

Živinorejci na veronskem sejmu brez živine

Zaradi razsajanja slinavke je potekel letošnji kmetijski sejem v Veroni brez običajnih živalskih sejmov, ki so dajali veronskim privedivam poseben pomen. Tudi jugoslovanska podjetja, ki se bavijo z izvozom živine, so bila na sejmu prisotna le simbolično. Kljub temu nedostatku pa je vodstvo veronskega sejma sporočilo, da je obseg letošnjih kupcij večji kakor v prejšnjih letih. Lansko leto so kupcije s samo živino prekoračile vrednost ene milijarde lir.

Obisk sejma je bil zadovoljiv. Tudi zanimanje za razstavljene stroje je bilo večje kakor v prejšnjih letih. Ob odprtju razstave, kateremu so prisostvovali predsednik vlade A. Fanfani, kmetijski minister Rumor in finančni minister Trabucchi, je bilo slišati množično življenje. Zbrani kmetovalci so hoteli s tem opozoriti vlado in poslovni svet na težave, v katerih se nahaja italijansko kmetijstvo. Organizacija kmetijstva peša na vseh področjih, vendar je zanimiv razlog, ki je privedel nekatere živinorejce tega, da dajo duška svojem nezadovoljstvu pred sejmom. Protestirali so proti preveliki razliki med odkupno in prodajno ceno mleka. Velike mlekarne plačujejo kmetu v Padski nižini mleko po 30 lir liter, in ga prodajajo potrošnikom po 85 ali še več lir za liter. Se en dokaz, da je treba skrajšati pot pridelkov in izdelkov od proizvajalca do potrošnika, sicer bo živinorejce še vedno ostala nerentabilna, kljub vsem zelenim načrtom.

V glavnem so levji delež pri kupcijah odnesli manjši traktorji. To so tovarne tudi predvidevale in so letos razstavile nič manj kakor 500 tipov raznih traktorjev. Tudi pomožni stroji so se dobro izkazali, znamenje da se italijansko kmetijstvo počasi, a vendarle vztrajno, modernizira.

Med obiskovalci sejma je bilo tudi mnogo Jugoslovancev, posebno zadružnikov in učencev na srednjih kmetijskih šolah. Tako si je ogledalo sejem tudi 300 dijakov neke kmetijske šole v Sloveniji. Tržaška kmetijska zadruga je v nedeljo privedla izlet v Verono z avtobusom. Razstavljalo je čez 3000 razstavljavcev iz 23 držav.

BESTI - ŠPEDICIJA

Železniška postaja
Casa Rossa - Tel. 55-33

GORIZIA

Športhotel POKLUKA

(BLED 1250 m)

Moderno urejen hotel s tekočo toplo in hladno vodo, centralno kurjavo in dvigalom. Idealni smučarski tereni, krasni izleti. Restavracija z domačimi in tujimi specialitetami, kavarna z glasbo in plesom. Železniška postaja Lesce-Bled, Bled-Jezero. Stalna avtomobilska zveza. Obiščite nas, zadovoljili Vas bomo!

meso, skoro vedno umrejo. Bacil vraničnega prisada je izredno trdoživ. Njegovi troši se ohranijo pri življenju v zemlji do 32 let. Neposredni sončni žarki jih pa uničijo v nekaj urah. Dolgo ostanejo živi tudi v silosu, še več časa pa v zmznjenem mesu. Kot razkužilo prideta v poštev predvsem kalcijev klorid in pa milna razstopina formalina.

Vranični prisad je razširjen po vsem svetu, najbolj pa v Aziji (posebno v Indiji) ter v Južni Ameriki. V Evropi so okuženje po vraničnem prisadu znatno omejili s cepljenjem. Običajno razsaja v kužnih okoliših. Takih je v Sloveniji več, in sicer ob Savinji in Dravinji ter na Vipavskem. V Italiji je pa zelo razširjen v Lombardiji zaradi mnogih